

Vattajanniemen kävijätutkimus 2006

Översättning: Benni Åström, Jörgen Svensson.

Kansikuva: Lahdenkroopin ranta. Kuva: Cecilia Halsti.

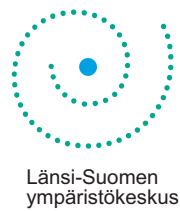
© Metsähallitus 2008

ISSN 1235-8983
ISBN 978-952-446-467-9 (pdf)

Cecilia Halsti

Vattajanniemen kävijätutkimus 2006

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	23.5.2008
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	2646/52/2008
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Natura 2000 -alue, rantojensuojeluohjelma, harjijensuojeluohjelma		
ALUEEN NIMI	Vattajanniemi (Vattaja)		
NATURA 2000-ALUEEN NIMI JA KOODI	Vattajanniemi FI1000017		
ALUEYKSIKKÖ	Pohjanmaan luontopalvelut		
TEKIJÄ	Cecilia Halsti		
JULKAISUN NIMI	Vattajanniemen kävijätutkimus 2006		
TIIVISTELMÄ	<p>Lohtajan Vattajanniemi on Suomen laajin hietikkoisia dyyniluontotyyppisiä sisältävä Natura 2000 -alue. Avointa hietikkoa on yhteensä noin 450 ha ja yhtenäisen hiekkarannan pituus on yli 12 km. Alue sijaitsee Keski-Pohjanmaalla, Euroopan nopeimmin kohoavalla rannikko-osuudella noin 30 kilometriä Kokkolasta pohjoiseen. Natura-verkoston ohella alue lukeutuu valtioneuvoston hyväksymiin rantojen- ja harjijensuojeluohjelmiin sekä Suomen tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA).</p> <p>Vattaja on toinen puolustusvoimien valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettuista ampuma- ja harjoitusalueista. Keskimäärin hietikot ovat harjoituskäytössä noin 200 vuorokautta vuodessa. Luonnonkauniina paikkana alue on myös ulkoilijoiden ja luontomatkailijoiden suosima käyntikohde. Aluetta hallinnoi Metsähallitus.</p> <p>Kävijätutkimus on osa Vattajan dyyni -Life-hanketta, jonka päätavoitteita ovat puolustusvoimien harjoitustoimintojen ja virkistyskäytön sovittaminen Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteiden edellyttämällä tavalla. Virkistyskäyttäjien rajautuneessa Vattajanniemen kävijätutkimuksessa selvitettiin alueen kävijärakenne, kävijöiden harrastukset, käytön ajallinen ja alueellinen jakautuminen sekä kävijätyytyväisyys. Lisäksi kartoitettiin kävijöiden mielipiteitä alueen käytöstä yleisemmin. Kyselyyn saatiin 271 vastausta.</p> <p>Virkistyskäyttöä esiintyy alueella pääasiassa kolmella ranta-alueella: yleisellä uimarannalla, Lahdenkroopissa ja Hakunninnokassa. Alueelle tultiin pääasiassa uimaan ja ottamaan aurinkoa oman perheen kanssa. Seuraavaksi tärkeimpiä harrastuksia olivat kävely ja luonnon tarkkailu. Vattajan kävijöistä päiväkävijöitä oli 86 %. Suurin osa saapui alueelle Keski-Pohjanmaalta.</p> <p>Vattajanniemelle tultiin pääasiassa rentoutumaan sekä nauttimaan luonnosta ja maisemista. Tärkeimpiä alueelle houkuttelevia tekijöitä olivat luonnonympäristön ohella uimarantojen siisteys ja ainutlaatuinen rauhallisuus.</p> <p>Metsähallituksen valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 3,5 eli melko hyvä. Eniten puutteita nähtiin alueen palvelurakenteessa, kuten uimarantojen varustuksessa, jätehuollon toteutuksessa ja ohjauksessa ja yleisökäymälöissä. Myös pysäköintipaikkoja, opastettuja luontoreittejä ja nuotiopaikkoja toivottiin alueelle lisää.</p> <p>Mahdollisuus osallistua alueen suunnitteluun koettiin tärkeäksi. Luonnonsuojeluun alueella suhtauduttiin myönteisesti, sen sijaan puolustusvoimien harjoitustoimintaa alueella haluttaisiin rajoittaa enemmän erityisesti kesäkuukausina.</p>		
AVAINSANAT	kävijätutkimus, virkistyskäyttö, luontomatkailu, Vattajanniemi		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 99		
ISSN	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-446-647-9
SIVUMÄÄRÄ	69 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	23.5.2008
UPPDRAKSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	2646/52/2008
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	Natura 2000-område, strandskyddsprogrammet, åsskyddsprogrammet		
OMRÅDETS NAMN	Vattajaudden (Vattaja)		
NATURA 2000- OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Vattajanniemi FI1000017		
REGIONENHET	Österbottens naturtjänster		
FÖRFATTARE	Cecilia Halsti		
PUBLIKATION	Vattajauddens besökarundersökning 2006		
SAMAMNDRAG	<p>Vattajaudden i Lochteå är det mest vidsträckta Natura 2000 -området i Finland med naturtyper som innehåller sanddyner. De öppna dynerna omfattar sammanlagt omkring 450 ha och den enhetliga sandstrandens längd är över 12 km. Området ligger i Mellersta Österbotten omkring 30 kilometer norr om Karleby på ett kustavsnitt som höjer sig snabbast i Europa. Utöver att området hör till Natura-nätverket ingår det i de av statsrådet godkända programmen för skydd av stränder och åsar samt räknas till Finlands viktigaste fågelområden (FINIBA).</p> <p>Vattaja är försvarsmaktens andra skjut- och övningsområde avsett för nationell användning. I medeltal är dynerna i övningsanvändning omkring 200 dygn om året. Eftersom området är natur-skönt är det också ett populärt besöksmål för friluftsmänniskor och naturturister. Området förvaltas av Skogsstyrelsen.</p> <p>Besökarundersökningen utgör en del av projektet Vattajas dyner -Life, vars huvudmålsättningar är att sammanjämka försvarsmaktens övningsaktiviteter med rekreationsanvändningen på det sätt som Natura 2000 -nätverkets skyddsmål förutsätter. I Vattajauddens besökarundersökning, som är begränsad till att gälla rekreationsbesökare, utreddes besökarstrukturen på området, besökarnas rekreationsintressen, användningens tidsmässiga och områdesmässiga fördelning samt tillfreds-ställelsen hos besökarna. Dessutom kartlades mer allmänt besökarnas åsikter om användningen av området. Enkäten gav 271 svar.</p> <p>Rekreationsanvändning förekommer på området i huvudsak på tre strandområden: den allmänna badstranden, Lahdenkroopi och Hakuninnokka. Man kom till området främst för att bada och sola tillsammans med den egna familjen. Intressen som kom på följande plats var promenad och att titta på naturen. Av besökarna på Vattaja utgjorde dagbesökarna 86 procent. Största delen av dem kom till området från Mellersta Österbotten.</p> <p>Till Vattajaudden kom man främst för att koppla av och njuta av naturen och landskapet. De viktigaste faktorerna som förutom naturmiljön lockat till området var renligheten på badstränderna och den unika friden.</p> <p>Skogsstyrelsens nationellt jämförbara index över besökartillfredsställelsen var 3,5 dvs. rätt bra. De största bristerna fann man i områdets servicestruktur såsom i badsträndernas utrustning, skötsel och direktiv angående avfallshanteringen och de allmänna toaletterna. Till området önskade man också fler parkeringsplatser, utmärkning av naturstiggar och platser där man kan göra upp eld.</p> <p>Man ansåg det viktigt att få delta i planeringen av området. Man ställde sig positivt till naturskydd inom området, däremot ville man i högre grad begränsa försvarsmaktens övningsverksamhet på området särskilt under sommarmånaderna.</p>		
NYCKELORD	besökarundersökning, rekreationsanvändning, naturturism, Vattajaudden		
ANDRA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonsojelujulkaisuja. Sarja B 99		
ISSN	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-446-647-9
SIDANTAL	69 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	7
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS	8
2.1 Alueen kuvaus	8
2.2 Aineisto ja menetelmät	14
3 TULOKSET	19
3.1 Kävijärakenne.....	19
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	19
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot.....	21
3.1.3 Kävijöiden retkeilykokemus muualla	22
3.2 Käynti Vattajanniemellä.....	23
3.2.1 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset	23
3.2.2 Kävijöiden alueellinen jakautuminen	27
3.2.3 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	28
3.2.4 Saapuminen alueelle	32
3.3 Kävijätyytyväisyys	34
3.3.1 Käynnin tarkoitus	34
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta	36
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen.....	39
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häiritsevät tekijät	40
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi.....	42
3.4 Vapaamuotoiset ajatukset.....	43
3.5 Valinnaiset ja aluekohtaiset kysymykset.....	44
3.5.1 Suunnitteluun osallistuminen.....	44
3.5.2 Palveluiden ja tiedon kulun kehittäminen.....	45
3.5.3 Luonnonhoitotoimien tärkeys.....	47
3.5.4 Eri käyttömuotojen merkitys Vattajanniemellä	49
4 TULOSTEN TARKASTELU JA YHTEENVETO	52
KIITOKSET	54
LÄHTEET	55
LIITTEET	
Liite 1 Aineiston keruaikataulu	57
Liite 2 Merkittävät luontokohteet.....	58
Liite 3 Vapaamuotoiset palautteet.....	60
Liite 4 Suomenkielinen kyselylomake	64

1 Johdanto

Lohtajan Vattajanniemi on Suomen ja koko boreaalisen kasvillisuusvyöhykkeen laajin dyyniluontotyyppiä sisältävä Natura 2000 -alue. Alueella sijaitsee toinen puolustusvoimien valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu harjoitus- ja ampuma-alueista. Luonnonkauniina paikkana Vattajan hietikkoalue on myös tärkeä virkistyskäyttö- ja matkailukohde.

Natura 2000 -alueverkostoon liittämisen myötä Vattajanniemen luonnonarvotarkasteluun on tullut Euroopan laajuinen lähestymistapa, jossa keskeistä on maanosan kannalta tärkeiden, luonto- ja lintudirektiiveihin kirjattujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suojelu (Sigma Konsultit 2004a). Vattajalla esiintyy muun muassa 6 priorisoitua ja 8 muuta luontotyyppiä, joiden edustavuutta aiemmin harjoitetut metsätaloustoimet, nykyiset käyttömuodot ja perinteisen laiduntalouden loppuminen ovat heikentäneet ja edelleen uhkaavat. Alueella käynnistettiin 1.4.2005 Vattajan dyyni -Life-hanke, jonka yhtenä päätavoitteena on puolustusvoimien harjoitustoimintojen ja virkistyskäytön sovittaminen Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteiden edellyttämällä tavalla. Kävijätutkimus on osa Life-hankkeeseen liittyvää seurantaohjelmaa, jossa tarkkaillaan luontotyyppien tilan kehitystä ja toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä hankkeen aikana että sen jälkeen.

Kokonaisbudjetiltaan 1,8 miljoonan euron hankkeesta EU:n Life-rahaston osuus on puolet. Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelut, Länsi-Suomen ympäristökeskus ja puolustusvoimat vastaavat kotimaisesta rahoitusosuudesta. Vattajan dyyni -Life-hanke päättyy 31.3.2009.

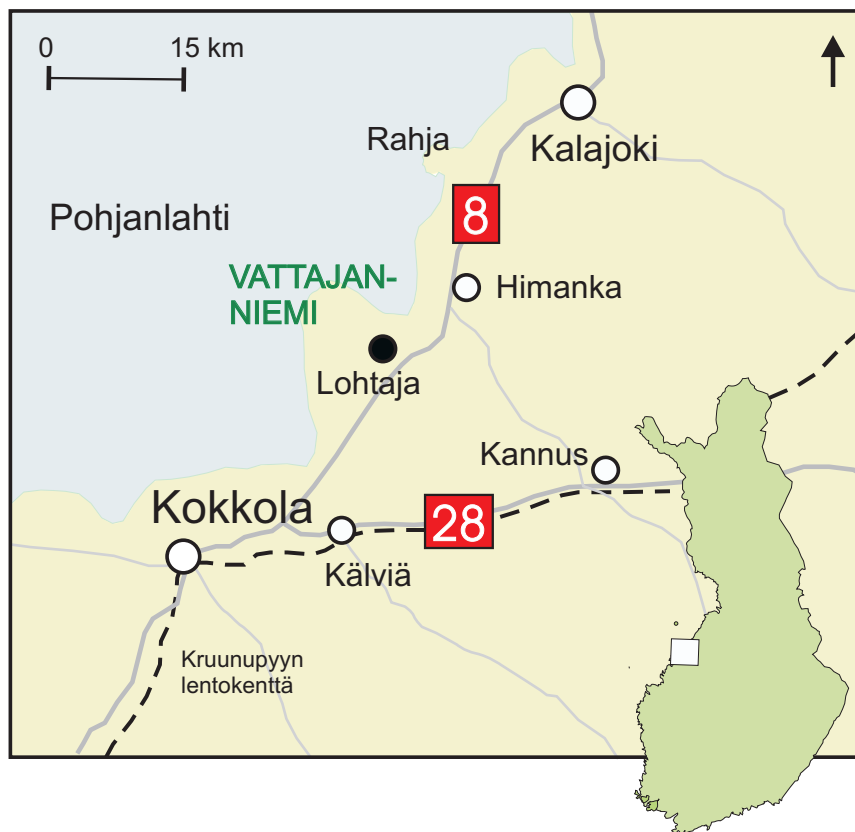
Metsähallituksen luontopalvelut vastaa Suomen valtion omistamien Natura-alueiden ja muiden luonnonsuojelualueiden hoidosta ja käytöstä. Metsähallitus vastaa myös puolustusvoimien käyttämien harjoitusalueiden metsien- ja luonnonhoidosta. Vattajanniemen tutkimusalueesta yli 95 % on valtion omistuksessa. Alueen hallinta on siirretty puolustusministeriöltä Metsähallitukselle 21.3.2002. Metsähallituksen ja puolustusvoimien välisen puitesopimuksen ja siinä sovitun työnjaon mukaan Metsähallitus vastaa Lohtajan leirialueen hoito- ja käyttösuunnitelman teosta.

Kattavaa selvitystä Vattajan virkistyskäytöstä ja -kävijöistä ei ole aiemmin tehty. Tällä tutkimuksella on haluttu selvittää alueen kävijärakenne, kävijöiden harrastukset, käytön alueellinen ja ajallinen jakautuminen sekä kävijätyytyväisyys. Lisäksi on haluttu kartoittaa paikallisten asukkaiden ja alueen muiden virkistyskäyttäjien mielipiteitä alueen merkityksestä yleisemmin. Aanutlaatuise-na alueena Vattajaan kohdistuu useita ristiriitaisia intressejä, ja alueen käytöstä on esiintynyt kiistaa jo vuosikymmenien ajan. Kävijätutkimus on myös tapa toteuttaa ns. osallistavaa suunnittelua, joka on yksi keino parantaa sosiaalista kestävyttä – hyväksyttävyyttä – sekä ratkoa ristiriitoja (Erkkonen & Sievänen 2001: 14; Pitkänen 2003: 7).

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Vattajanniemi sijaitsee Lohtajan kunnassa Keski-Pohjanmaalla noin 30 kilometriä Kokkolasta pohjoiseen (kuva 1). Myös Kalajoen hiekkasärkille on Lohtajalta matkaa noin 30 kilometriä. Lohtajan kirkonkylältä on matkaa Vattajan hietikoille noin 5 kilometriä. Alueelle on hyvät liikenneyhteydet Lohtajan ohi kulkevan 8-tien ansiosta. Lähin rautatieasema sijaitsee Kokkolassa ja lentokenttä noin 45 kilometrin päässä Kruunupyssä. Linja-autoyhteydet Kokkolasta Lohtajalle ovat hyvät erityisesti koulu-aikaan (Ohtakari 2006). Hietikkoalueelle ei kuitenkaan pääse yleisillä kulkuneuvoilla, sillä linja-autot pysähtyvät pääasiassa 8-tiellä. Alueelle pääsee myös veneellä; lähin satama sijaitsee Ohtakarinsaarella.

Kuva 1. Vattajanniemen sijainti. © Metsähallitus 2008, © Genimap Oy, Lupa L 5293.

Vattajan lentohietikko on Suomen suurin dyynialue, kooltaan noin 500 hehtaaria. Seuraavat ovat Tauvo (180 ha), Yyteri (135 ha), Kalajoen Hiekkasärkät (120 ha) ja Hailuoto (120 ha). Jääkauden jälkeinen merenalainen vaihe ja voimakas maankohoaminen ovat muokanneet alueen omaleimaiseksi hietikkoalueeksi. Alue sijoittuu Euroopan nopeimmin kohoavalle rannikko-osuudelle (noin 8–9 mm/v), ja sen luonto on jatkuvassa muutostilassa (Sigma Konsultit 2004b: 10).

Maisemallisesti dyynialue on ainutlaatuinen suomalaisessa merenrantaluonnossa ja koko Pohjois-Euroopassa. Keski-Pohjanmaan maakuntaliiton maisemainventoinnissa (Keski-Pohjanmaan liitto 2001) Vattajan hietikkoalue todettiin valtakunnallisesti merkittäväksi maisema-alueeksi. Alueen maisemaa hallitseva piirre on noin 100–1 000 metriä leveä ja 9,5 km pitkä, loivasti sisämaahan

kohoava hietikko ja avoimessa ympäristössä yhtenäiset rannansuuntaiset rantavallit ja hiekkadyyniharjanteet, jotka nousevat paikoin jopa parikymmentä metriä ympäristöönsä korkeammalle ja elävöittävät maisemaa. Toinen hallitseva elementti on saarettoman avomerivyöhykkeen ulottuminen mannerrantaan saakka (Sigma Konsultit 2004b: 9).

Alueen hiekkapohjaisilla matalikoilla on oma eläin- ja kasvilajistonsa. Hietikkoalueella esiintyy 12 lintudirektiivin lintulajia, joista neljä luokitellaan valtakunnallisesti uhanalaisiksi. Lisäksi alueella esiintyy viisi uhanalaista perhoslajia ja yksi Itämerelle endeeminen kasvilaji: merivihvilä *Juncus balticus* (Metsähallitus 2005: 23).

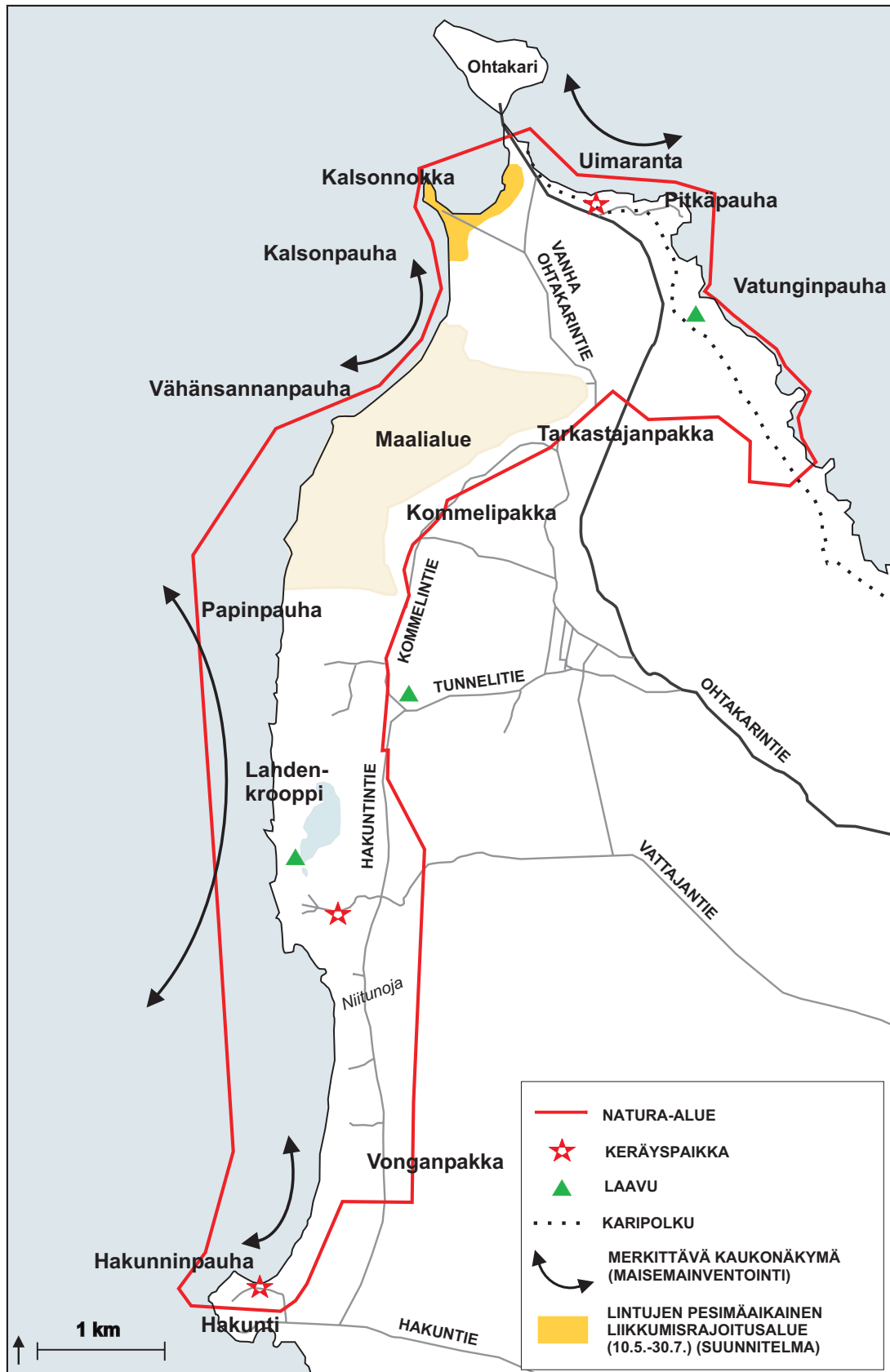
Tutkimusalueena on kahdesta erillisestä osa-alueesta koostuvan Vattajan Natura-alueen pohjoisempi osa-alue (kuva 2), joka lukeutuu valtaosin myös valtioneuvoston hyväksymiin rantojen- ja harjajensuojeluohjelmiin sekä Suomen tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA). Tutkimusalue kuuluu kokonaisuudessaan puolustusvoimien Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueeseen. Leirivuorokausia on ympäri vuoden, mutta ne painottuvat syksyyn ja kevääseen. Joulukuussa ja heinäkuussa alueella ei pidetä suurempia harjoituksia. Yhteensä vuodessa on noin 220 käyttövuorokautta ja noin 106 000 kävijävuorokautta. Vuodesta 1952 lähtien puolustusvoimien käytössä ollut alue on Suomen ainoa, jossa ilma-ammunnat pystytään toteuttamaan kaikilla ilmatorjunnan asejärjestelmillä (Sigma Konsultit 2004b: 6).

Liikkuminen alueella on mahdollista jokamiehenoikeudella ammuntojen ulkopuolella. Ainoastaan maalialue (107,6 ha) ja käsikranaatinheittopaikat on onnettomuusriskin vuoksi kokonaan suljettu ulkopuolisilta käyttäjiltä. Liikkumiskielto on voimassa myös Natura-alueen ulkopuolelle sijoituvalla majoitus- ja huoltoalueella. Liikkumisrajoituksista ja ammunnoista varoitetaan paikallisten viestintävälineiden ohella alueelle vievien teiden varsilla ja Lohtajan kirjastolla sijaitsevilla tauuluilla.

Tutkimusalueen kävijämäärään ja -rakenteeseen vaikuttaa Vattajanniemen kärjessä, Pengertien päässä sijaitseva matkailijoiden suosima Ohtakarinen saari. Natura-alueen ulkopuolella sijaitsevalla saarella on muun muassa vanha kalastajakylä, luotsiasema ja kalastusmuseo sekä EU-rahoituksella Lohtajan kunnan toimesta toteutettu luontopolku. Ohtakarissa toimii myös 1970-luvulla toimintansa aloittanut Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen ylläpitämä kurssi- ja leirikeskus, ja joka vuosi heinäkuun kolmantena sunnuntaina saarella vietetään Ohtakarinen kalajuhlia. Leirikeskuksesta on mahdollista vuokrata lomamökkejä, ja lisäksi Ohtakarissa on varattu paikkoja karavaanareiden käyttöön. Lohtajan kunta on kehittänyt alueen palveluita rakentamalla sinne palvelupisteen sekä siistit suihku- ja wc-tilat.

Kalajoen ja Himangan kunnissa sijaitseva Rahjan saaristo on noin tunnin venematkan päässä Vattajanniemestä. Saaristoon on rakennettu rantautumispaikkoja sekä autiotupia ja nuotio paikkoja, ja siellä on hyvät mahdollisuudet muun muassa veneilyn, retkeilyn, kalastuksen ja metsästyksen harastamiseen (Ohtakari 2006; Rahjan saaristo 2007).

Vattajan alueen käyttäjiä ovat lähialueiden asukkaat sekä ”omatoimiset” matkailijat ympäri Suomea. Alue on mainittu muun muassa useissa luontomatkailuoppaissa, mutta virkistysalueena se on kuitenkin valtakunnallisesti kohtuullisen tuntematon. Alueen kävijämääriä ei ole inventoitu, mutta arvioiden mukaan kävijöitä on vuosittain noin 5 000–10 000 (Metsähallitus 2005: 33). Virkistyskäyttöä esiintyy pääasiassa kolmella ranta-alueella: yleisellä uimarannalla, Lahdenkroopissa ja Hakunninnokassa. Tässä raportissa näistä alueista käytetään jatkossa nimityksiä uimaranta, Lahdenkrooppi ja Hakunti.

Kuva 2. Vattajanniemen tutkimusalue (muokattu Sigma Konsulttien vuonna 2004 tekemän Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueen maankäyttösuunnitelma 2004 -julkaisun kartasta).

Erityisesti alueen pohjoisosassa, Ohtakarintien itä- ja pohjoispuolella sijaitseva ranta-alue on kesäisin runsaassa virkistyskäytössä. Puolustusvoimat on osoittanut alueen kunnalle virkistyskäyttöön tarkoitetuksi alueeksi. Alueella on yleinen uimaranta (kuva 3), kesäaikainen kioski, pukukopit ja käymälät sekä kaksi rajoitetun käytön vuokramökkiä. Vuokramökit omistaa Lohtajan kunta, joka vastaa myös uimaranta-alueen siisteydestä ja järjestyksestä. Lisäksi rannan tuntumassa, Pitkäpauhassa, on kaksi rajoitetun käytön vapaa-ajan asumusta. Pitkäpauhassa kulkee myös Ohtakarista Lohtajan taajamaan johtava Karipolku, jota on kehitetty luontopolkutyypiksi retkeilyreitiksi. Yleiselle uimarannalle pääsee Lohtajan kirkonkylältä päällystettyä Ohtakarintietä pitkin.

Kuva 3. Yleinen uimaranta on alueen suosituin virkistyskäyttökohde. Myös retkeilyreitiksi kehitetty Karipolku kulkee uimarannan kautta. Kuva: Cecilia Halsti.

Virkistyskäyttö on runsasta myös Hakunnissa (kuva 4) sekä alueen keskiosassa, Lahdenkroopin ranta-alueella (kuva 5), missä sijaitsee entisten kalastusmökkien keskittymä. Huvilakäytössä nykyään olevien mökkien käyttö on mahdollista silloin, kun alueella ei ole ampumaharjoituksia. Alueen erikoisuutena on mökkien pihapiirien avoimuus. Alueella ei ole mitään erillisiä tontteja, eikä rannankäyttäjien liikkumista ole siten rajoitettu. Sekä Lahdenkrooppiin vievä Vattajantie että Hakuntiin päättyvät Hakuntintie ja Hakuntie ovat päällystämättömiä, eikä alueilla ole mitään kaupallisia palveluja.

Kuva 4. Hakunninranta. Kuva: Cecilia Halsti.

Kuva 5. Lahdenkroopissa sijaitsee entisten kalastusmökkien keskittymä. Maankohoamisen ja muualle Lohtajalle perustettujen satamien johdosta alue on menettänyt merkityksensä venevalkamana ja kalastusta varten tarpeellisen alueena. Kuva: Cecilia Halsti.

Alueella sijaitsevia vartiolaavuja käytetään leiriaikojen ulkopuolella virkistyskäyttöön. Ulkoilijoiden suosimia ovat etenkin Tarkastajan laavu Karipolun varressa sekä Lahdenkroopin järven luona sijaitseva Amiraalin laavu (kuva 6). Lisäksi niin sanotussa kolmen tien risteyksessä Kommelintien varressa sijaitsee Metsästäjän laavu. Avonaisia tulisijoja on uimarannalla sekä Vanhan Ohtakarintien ja Ohtakarintien risteyksessä.

Kuva 6. Amiraalin laavu Lahdenkroopissa on myös ulkoilijoiden käytössä. Kuva: Cecilia Halsti.

Virkistyskäytön ohjaaminen alueella on riittämätöntä, mikä näkyy paikoin haitallisena kulumisena kasvillisuuden peittämällä dyneillä (kuva 7). Voimakas vesirajaan kohdistuva virkistyskäyttö taas vaikuttaa liikkuvien alkiovaiheen dyynien luontaiseen syntymiseen ja kehittymiseen. Linnustolle tärkeitä alueita ovat ainakin Lahdenkroopin suojaisa lahdeke, jossa lepäilee ja ruokailee runsaasti vesilintuja ja kahlaajia, Niitunojan suu sekä Kalsonnokka. Kalsonnokaan ja pengertien väliselle ranta-alueelle kertynyt hienompi sedimenttiaines muodostaa monille hyönteisille suotuisan elinympäristön ja takaa monille linnuille riittävästi ravintoa. Alueen lintulajeista herkimpiä häiriöille ovat uhanalaiset pikkutiira ja lapinsirri, jotka saattavat epäonnistua pesinnässään Kalsonnokaan lähistöllä, jos alueella liikutaan niiden pesimäaikana. Suunnitelmien mukaan Kalsonnokaan alueella liikkumista tullaankin rajoittamaan lintujen pesimäaikana (ks. kuva 2) (Sigma Konsultit 2004a ja 2004 b).

Kuva 7. Virkistyskäytön jäljet näkyvät ympäristövaurioina lähinnä uimarannalla, Lahdenkroopissa ja Hakunnissa. Kuva: Cecilia Halsti.

2.2 Aineisto ja menetelmät

Vattajan kävijöiden mielipiteet perustuvat kyselytutkimukseen, joka toteutettiin kesällä 2006. Kävijätutkimusaineistosta reilu puolet kerättiin sekä haastattelemalla kävijöitä henkilökohtaisesti että jakamalla lomakkeita kävijöiden itsensä täytettäväksi uimarannalla, Lahdenkroopissa ja Hakunnissa 9.7. ja 27.7.2006 välisenä ajanjaksona. Lisäksi rannoille jätettiin 11.7.2006 kyselylomakkeita kävijöiden itsenäisesti täytettäväksi postilaatikoihin, joiden sisään oli kiinnitetty palautuspussi. Lahdenkroopissa ja Hakunnissa laatikko kiinnitettiin parkkipaikalta rannalle vievän tien varressa olevaan puuhun, uimarannalla laatikko sen sijaan sijaitsi kioskin luona (kuva 8). Laatikot kerättiin pois 27.7.2006, minkä jälkeen tulleiden kahden yhteydenoton seurauksena aineistonkerääjä lähetti vielä palautuskuoren henkilöille, jotka eivät olleet ehtineet palauttaa kyselylomakkeita laatikkoon. Koska monet alueen aktiiviset kävijät ottivat lomakkeen kotiin täytettäväksi, olisi laatikoissa ollut hyvä mainita päivämäärä, jolloin ne viedään pois.

Kuva 8. Kyselylomakkeita jätettiin kävijöiden täytettäväksi myös punaisiin postilaatikoihin mm. uimarannan kioskille. Kuva: Cecilia Halsti.

Hieman alle puolet vastauksista saatiin postikyselyllä, joka lähetettiin 400:lle Lohtajan kunnan asukkaalle. Osoitetiedot (2 870 asukasta) saatiin käyttöön Lohtajan kunnalta. Yksinkertaisella satunnaisotannalla täysi-ikäisistä lohtjalaisista saatiin otos, minkä jälkeen varmistettiin vielä harkintaa käyttäen pienten kylien edustavuus ja se, ettei samaan talouteen lähetetty useampaa lomaketta. Lomakkeen ohessa lähetettiin postimerkillä ja osoitetarralla varustettu palautuskuori. Vastausprosentiksi muodostui 32 %, mikä on melko tavallinen ottaen huomioon, ettei kyselyyn valikoituneille henkilöille lähetetty mitään muistutuskirjettä enää myöhemmin.

Kolmen pääasiallisen keruualueen ohella myös Kalsonnokassa ja Pitkäpauhassa sekä muilla ranta-alueilla havaittiin esiintyvän jonkin verran virkistyskäyttöä, mutta näillä alueilla ei tehty haastatteluja. Erityisesti kävijät viihtyivät Kalsonnolan rannoilla aggressiivisista linnuista huolimatta. Muualla maastossa havaittiin ainoastaan joitakin lenkkeilijöitä, marjastajia sekä ilta-aikaan nuorisoa.

Erityisesti uimarannalta puuttui selkeä tulo- ja poistumisreitti, sillä pysäköinti tapahtui pääasiassa teiden varsille, josta kiivetään dyynin yli rannalle. Kävijöiden haastattelua tai lomakkeiden jakoa ei näin ollen ollut mahdollista toteuttaa kiinteissä keruupaikoissa. Lisäksi kävijät olivat melko hajallaan pitkillä ranta-alueilla, joten kaikkia 15 vuotta täyttäneitä päätettiin lähestyä pääasiassa uimarannoilla. Tämä osoittautuikin hyväksi tavaksi, sillä ihmisillä oli hyvin aikaa lomakkeen täyt-

tämiseen auringonoton lomassa. Lisäksi Lahdenkroopissa ja Hakunnissa parkkipaikoilla tehtyjen haastattelujen harmina olivat usein hyönteiset.

Kyselyyn vastaaminen kesti noin 15 minuuttia. Pääsääntöisesti kyselyyn osallistuneet täyttivät kyselylomakkeen itse, mutta joissakin tapauksissa aineistonkerääjä haastatteli ja täytti lomakkeen (14 kpl eli 10 % alueella täytetyistä lomakkeista). Kävijöiden täyttäessä lomakkeet itsenäisesti vaikeimmat kohdat jäivät hieman useammin täyttämättä, mutta näin vältettiin haastattelijan asenteiden vaikutus vastauksiin.

Sellaisille kävijöille, joilla oli kiire poistua alueelta tai jotka sade yllätti kesken vastaamisen, annettiin kyselylomake ja palautuskuori mukaan. Tällaisia tapauksia oli viisi, ja yhtä lukuun ottamatta kaikki lomakkeet myös palautettiin. Ainoastaan neljä henkilöä kieltäytyi vastaamasta tutkimukseen. Kaksi henkilöä mainitsi syyksi alueen heikon tuntemuksen, yksi halusi mieluummin rentoutua rannalla ja yksi ei kertonut tarkempaa syytä kieltäytymiseensä. Näiden lisäksi alueella törmättiin kahteen lohtajalaiseen, jotka kertoivat saaneensa tutkimuslomakkeen kotiinsa postissa. Useimmiten kävijät olivat alueella ryhmissä, joista aina joku suostui osallistumaan tutkimukseen.

Tiedot kävijöistä pyrittiin keräämään niin, että kerätyt havainnot kuvaisivat mahdollisimman hyvin alueen todellista käyttöä ja kävijämäärää. Kävijämääristä eri rannoilla aineistonkerääjällä ei ollut kovin tarkkaa ennakkotietoa, joten tavoitteet muotoutuivat jatkuvasti havaintojen mukaan. Otos pyrittiin saamaan lähelle kunkin rannan todellista suhteellista kävijämäärää, mutta kuitenkin siten, että myös tarkasteltaessa rantojen kävijöitä erillään aineistosta on mahdollista tehdä tilastollisia johtopäätöksiä. Vastauksia pyrittiin saamaan sekä viikonloppuna että arkisin, jotta eri etäisyyksien päästä alueelle saapuvat kävijät olisivat edustettuina aineistossa. Keruupäivistä pidettiin keruupäiväkirjaa (liite 1), johon merkittiin muun muassa kunkin päivän vastaajien lukumäärä ja päivän säätila.

Uimarannalla oli selvästi eniten virkistyskäyttäjiä. Lämpimimpinä hellepäivinä uimarannan alueella laskettiin olevan yhtäaikaisesti lähes 250 kävijää. Tavallisena aurinkoisena heinäkuun arkipäivänä rannalla oli kerralla noin 30–50 henkilöä. Tuulisina poutapäivinä, joita osui tutkimusajan jaksolle melko paljon, rannalla oli kerrallaan vain muutama kävijä. Tuulisina päivinä yleensä ainoastaan pistäydettiin lasten kanssa uimassa. Havainnot painottuivatkin ilmastollisista syistä muutamille aurinkoisille hellepäiville.

Myös Hakunnissa oli kauneimpina hellepäivinä lähes sata kävijää. Epävakaampina päivinä rannalla oli kerrallaan alle 10 kävijää. Lahdenkroopissa laskettiin parhaimmillaan kerralla hieman yli kolmekymmentä kävijää. Hakunti ja erityisesti Lahdenkrooppi ovatkin hiljaisempina rantoina todennäköisesti vastauksissa jonkin verran yliedustettuna kävijämääräänsä verrattuna. Lahdenkroopissa kyselytutkimukseen osallistuttiin selvästi oma-aloitteisemmin kuin muilla alueilla (kuva 9). Yli puolet alueen vastauslomakkeista oli otettu oma-aloitteisesti laatikosta ja palautettu sinne. Toisaalta vastausten perusteella Lahdenkroopissa käy virkistyskäyttäjiä muun muassa kävelyllä ja saunassa myös ilta-aikaan, jolloin kävijämääristä ei enää tehty havaintoja.

Havaintoja saatiin Uimarannalta 64 kpl, Lahdenkroopista 54 kpl ja Hakunnista 23 kpl. Postikyselyyn vastasi 130 henkilöä, joten kaikkiaan hyväksytyjä havaintoja kertyi 271 kpl (taulukko 1). Yhteensä 13 lomaketta jouduttiin hylkäämään. Neljä postikyselyllä saatua lomaketta hylättiin, koska ne oli täytetty hyvin epätäydellisesti. Alueella täytettyjä lomakkeita hylättiin kaikkiaan yhdeksän, koska ne olivat joko epätäydellisesti täytettyjä tai selvästi saman henkilön täyttämiä. Lisäksi hylättiin yksi alle 15-vuotiaan täyttämä lomake.

Taulukko 1. Havaintojen jakautuminen eri keräyspisteissä ja postikyselyllä saatuihin lomakkeisiin.

Haastattelupaikka	kpl	%
Uimaranta	64	24
Lahdenkrooppi	54	20
Hakunti	23	8
Postikysely	130	48
Yhteensä	271	100

Kuva 9. Lahdenkrooppiin vievän tien varressa sijainneeseen laatikkoon kertyi selvästi eniten oma-aloitteisesti täytettyjä vastauslomakkeita. Kuva: Cecilia Halsti.

Kyselylomakkeena käytettiin Metsähallituksen vakiolomaketta, jota muokattiin aluekohtaisilla kysymyksillä Vattajanniemelle sopivaksi. Tulokset ovat näin helposti verrattavissa muilla Metsähallituksen hallinnassa olevilla vastaavilla alueilla tehtyihin tutkimuksiin. Vakiolomakkeen kysymysten perään lisättiin useita omia kysymyksiä Life-hankkeen tarpeiden mukaan sekä kävijöiden alueen käyttöä koskevien mielipiteiden selvittämiseksi. Kyselylomake oli suomenkielinen. Ainoastaan kerran ruotsinkielinen lomake olisi ollut tarpeen, mutta tästäkin seurueesta yksi henkilö suostui täyttämään suomenkielisen lomakkeen.

Lomakkeeseen saatiin kiitettävästi vastauksia sen pituudesta huolimatta. Kysymysten määrän ohella myös vastausvaihtoehtoja oli melko runsaasti, koska samaa lomaketta käytettiin sekä postikyselyssä että maastohaastatteluissa. Otannassa ovat saattaneet jäädä aliedustetuiksi Lahdenkrooppiin ja Hakuntiin vesiteitse saapuneet henkilöt.

Vakiolomakkeen kysymysten tiedot tallennettiin ASTA-tietojärjestelmään, jota Metsähallituksen luontopalveluissa käytetään asiakasseurantatietojen hallintaan. Valinnaisten ja aluekohtaisten kysymysten tiedot tallennettiin SPSS-tilasto-ohjelmaan. Aineiston analysoinnin keskeisiä tilastollisia

menetelmiä olivat suorien jakaumien tarkastelu ja kuvailevat tunnusluvut (keskiarvo, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Moodi on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havainnoista, ja 75 %:n prosenttipiste puolestaan sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

Aineistoa on tarkasteltu yhtenä kokonaisuutena, erikseen alueella tavoitettujen kävijöiden ja postikyselyyn vastanneiden kohdalla sekä joidenkin kysymysten kohdalla myös verraten eri alueita toisiinsa. Pääsääntöisesti tulokset kuitenkin esitetään yhtenä kokonaisuutena ja ainoastaan merkittävistä eroista mainitaan tekstissä.

Kyselylomakkeiden toimivuudesta on syytä tuoda esille muutamia seikkoja, jotka eivät toimineet suunnitellulla tavalla.

Postikyselyssä vastaajia pyydettiin vastaamaan viimeisimmän käyntikertansa perusteella. Monet olivat ilmoittaneet saapumisajankohtansa joko epätarkasti kuukauden tarkkuudella tai jättäneet kokonaan vastaamatta ensimmäiseen kysymykseen – todennäköisesti koska eivät muistaneet viimeisimmän käyntinsä tarkkaa ajankohtaa tai jaksaneet tarkistaa päivämäärää kalenterista.

Kysymyksissä 2 ja 3 ei määritelty Vattajanniemen lähialuetta tarkasti, vaan käytettiin ilmaisua ”lähistöllä, esim. Ohtakarissa”. Ilmaisuihin oli mielekäs ja toimiva siinä mielessä, ettei muita merkittäviä matkailukohteita tai leirintäalueita ole aivan lähistöllä, ja samalla tehtiin eroa tutkimusalueen ja Ohtakarin välille. Toisaalta ilmaisu oli kuitenkin epätarkka.

Kysymykseen 4 kuusi vastaajaa oli kirjoittanut muuksi vierailukohteeksi Ohtakarin, jonka osa tuntui automaattisesti liittyvän tutkimusalueeseen. Postikyselylomakkeissa mainittiin erikseen ensimmäisellä sivulla, ettei Ohtakari kuulu tutkimusalueeseen, ja Vattajalla kohdatuille kävijöille mainittiin tästä osoittaen samalla tutkimusalue kartalta. Itsenäisesti lomakkeen postilaatikosta otaneiden kohdalla tämän eron tekeminen jäi kuitenkin lomakkeen kartan sekä kysymysten 2 ja 3 varaan.

Kysymyksessä 7 tiedusteltiin, mistä vastaajan seurue pääosin koostui. Vastaukset tallennettiin Metsähallituksen (2006) ohjeiden mukaisesti siten, että useampia rasteja laittaneiden kohdalla priorisoitiin oman perheen jäseniä. Näin toimittiin yhteensä 23 vastaajan kohdalla, joista 13 oli rastittanut sekä oman perheen jäsenet että ystävät ja 10 vastaavasti oman perheen jäsenet ja muut sukulaiset.

Kysymyksessä 9a ei ollut nimetty luontopolkua Karipoluksi. Vaikutti siltä, että muutama Ohtakarin luontopolulla liikkuneista ilmoitti tässä kohden tutustuneensa luontopolkuun.

Kysymyksessä 9b kysyttiin, mikä valitsemasi vaihtoehto oli kaikkein tärkein tällä käynnillä. Tämä kohta oli jäänyt vastaajilta usein huomaamatta.

Kysymyksessä 10a tiedusteltiin, mitä mieltä vastaaja oli käyttämiensä palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta ja määrästä tällä käynnillä Vattajanniemellä. Sekä laadun että määrän arvioin-

tiin tuli paljon vastauksia kohtiin ”en ole käyttänyt” tai ”en osaa sanoa”. Lisäksi moni jätti määrän kokonaan arvioimatta.

Kysymyksissä 12b ja 12c tiedusteltiin kävijöiden retkeilykokemusta muualla. Kysymykset olivat siinä mielessä huonosti muotoiltuja, että tyhjäksi jätetyistä kohdista oli mahdoton tulkita, oliko kysymykseen vastattu kieltävästi vai jätetty kokonaan vastaamatta.

Kysymyksen 22 oli ymmärtänyt väärin 25 vastaajaa (noin 9 %). Yleisin virhe oli alueen kolmen tärkeimmän tehtävän merkitseminen rasteilla tai jokaisen annetun vaihtoehdon arvottaminen numeroilla yhdestä kolmeen.

3 Tulokset

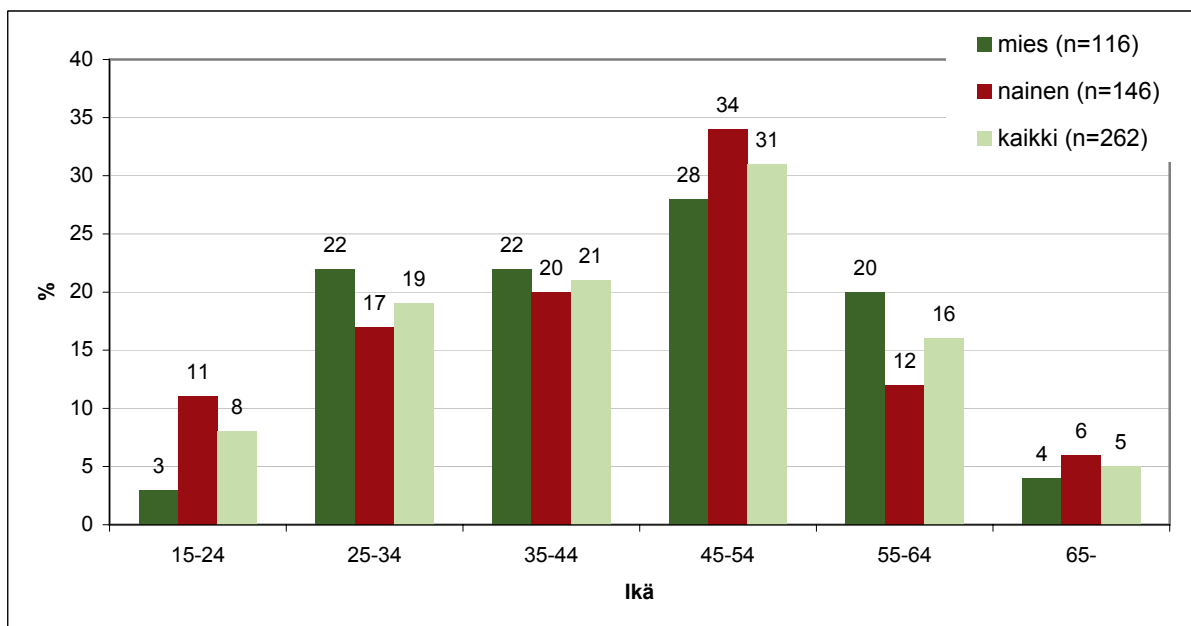
3.1 Kävijärakenne

3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Kävijätutkimukseen vastanneista 44 % oli miehiä ja 56 % naisia. Viisi vastaajaa (2 %) jätti sukupuolensa ilmoittamatta. Sekä miesten että naisten keski-ikä oli noin 44 vuotta. Vastanneista miehistä iäkkäin oli 84-vuotias ja naisista 79-vuotias (taulukko 2). Suurin kävijäryhmä oli 45–54-vuotiaat (kuva 10). Vastaajista 34 %:lla oli alempi- tai ylempi korkeakoulu- tai yliopistotutkinto, 28 %:lla opistotasoinen tutkinto ja 20 %:lla ammattikoulututkinto. Ammatillista tutkintoa ei ollut suorittanut lainkaan 17 % vastaajaista (taulukko 3). Peräti 36 %:lla naisista oli opistotasoinen tutkinto, kun taas suurempi osa miehistä oli suorittanut ammattikoulun.

Otostavalla ei ollut merkitystä sukupuolten osuuksiin vastaajista, vaan naisten ja miesten osuus vastaajista oli täsmälleen sama otantatavasta riippumatta. Postikyselyyn vastanneet olivat sen sijaan iäkkäämpiä kuin Vattajalla tavoitetut kävijät, joista 38 % oli alle 35-vuotiaita, naisista peräti 43 %. Lähes viidesosa Vattajalla tavoitetuista naispuolisista vastaajista oli 15–24-vuotiaita. Kävijäryhmistä 45–54-vuotiaita oli 28 %, vain hieman enemmän kuin 25–34-vuotiaita, joiden osuus Vattajalla tavoitetuista kävijöistä oli 26 %. Vattajalla tavoitettujen kävijöiden keski-ikä oli hieman yli 41 vuotta, kun se postikyselyyn vastanneilla oli lähes 47 vuotta. Myös koulutuksessa oli eroa, sillä 44 %:lla Vattajalla tavoitetuista vastaajista oli korkeakoulututkinto, kun taas postikyselyn vastaajista tämä löytyi alle viidesosalta.

Vastaajista 53 % ilmoitti perhetyypikseen avo- tai avioparin, jolla on lapsia (taulukko 4). Seuraavaksi eniten (19 %) oli avo- tai aviopareja ilman lapsia. Yksinhuoltajia oli 15 % vastaajista ja 13 % asui yhden hengen asutokunnassa. Yksi vastaaja ilmoitti asuvansa ”veliperheessä”. Vattajalla tavoitetuista kävijöistä 61 % asui lapsiperheessä.

Kuva 10. Vastaajien ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Taulukko 2. Vastaajien ikää kuvaavia tunnuslukuja sukupuolen mukaan jaoteltuna. Vastanneiden lukumäärä (n) oli 262.

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	44,39	43,64	43,97
län keskihajonta	12,51	13,73	13,18
Minimi-ikä	16	18	16
Maksimi-ikä	84	79	84
Moodi	46	51	49
Mediaani	45	45	45

Taulukko 3. Vastaajien ammatillinen koulutus sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Ammatillinen koulutus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ammattikoulu	30	27	20	14	51	20
Opistotasoinen tutkinto	22	20	50	36	72	28
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	20	18	24	17	44	17
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	19	17	24	17	43	17
Ei ammatillista tutkintoa	21	19	22	16	44	17
Yhteensä	112	100	140	100	254	100

Taulukko 4. Vastaajien perhetyyppi.

Perhetyyppi	n	%
Yhden hengen asuntokunta	34	13
Avo- tai aviopari, ei lapsia	50	19
Avo- tai aviopari ja lapsia	140	53
Äiti tai isä ja lapsia	40	15
Muu	1	0
Yhteensä	265	100

Kaikki vastaajat tulivat Suomesta. Lähes neljäsosa Vattajalla tavoitettuihin kävijöistä tuli Kokkolasta (24 %), seuraavaksi eniten oli lohtajalaisia (17 %). Myös Lohtajan naapurikunnista Kannuksesta (7 %) ja Kälviältä (6 %) riitti kävijöitä. Kaiken kaikkiaan Vattajalla tavoitettuihin kävijöistä 57 % tuli Keski-Pohjanmaalta.

Kauempaa kävijöitä oli eniten Uudeltamaalta (10 %), Pohjanmaan maakunnasta (10 %) ja Pohjois-Pohjanmaalta (8 %). Pääasiassa kävijät tulivat suuremmista kaupungeista, kuten Vaasasta (6 %), Oulusta (6 %), Helsingistä (5 %) ja Vantaalta (4 %).

Uimarannalla tavoitettuihin kävijöistä 27 % tuli Kokkolasta ja 14 % Kannuksesta. Merkittävä osa uimarannan kävijöistä oli kauempaa, aina eteläisimmästä Suomesta asti tulleita kotimaan matkailijoita. Ainostaan 5 % uimarannalla vastanneista kävijöistä oli lohtajalaisia.

Sen sijaan sekä Lahdenkroopissa että Hakunnissa paikallisten osuus kävijöistä oli huomattavasti suurempi. Lahdenkroopissa tavoitetuista kävijöistä 28 % ja Hakunnissa tavoitetuista 26 % asui Lohtajalla. Myös kokkolalaiset olivat löytäneet Lahdenkroopin ja Hakunnin rannat hyvin, mutta Lahdenkrooppiin kaikkialta ympäri Suomea saapuneita leijasurffaajia ja mökkeilijöitä lukuun ottamatta kotimaan matkailijoita niillä tavoitettiin vähän.

Postikyselyyn vastanneista lohtajalaisista 63 % asui Lohtajan kylässä, 25 % Marinkaisissa, 9 % Ala-Viirteellä ja 3 % Karhissa. Yksi vastaaja ilmoitti vakituiseksi asuinpaikakseen Vaasan.

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Vattajaniemelle tultiin useimmiten pienissä 2–5 hengen seurueissa (77 % vastaajista) (taulukko 5). Vastanneista 10 % ilmoitti liikkuvansa Vattajalla yksin. Yli 6 hengen seurueessa liikkui 14 % vastaajista. Seurueen koko vaihteli kahdesta henkilöstä 20 henkilöön (taulukko 6). Seurueiden koon keskiarvo oli 4 henkilöä, mutta tyypillisimmin Vattajalla liikuttiin kuitenkin kahden hengen seurueessa (noin kolmannes vastaajista).

Alle 15-vuotiaita jäseniä kuului lähes joka toiseen seurueeseen. Keskimäärin alle 15-vuotiaita oli näissä seurueissa 2,2 henkilöä ja enimmillään 8 henkilöä. Alle 15-vuotiaiden kävijöiden ikä oli keskimäärin 7,5 vuotta. Joka toinen alle 15-vuotias oli enintään 7 vuotta vanha, ja nuorimmat lapset olivat syntyneet vasta vuonna 2006. Liikuntaesteisiä kuului kahteen seurueeseen, molempiin yksi henkilö (taulukko 6).

Selvästi yleisimmin Vattajalle tulleiden seurue koostui oman perheen jäsenistä (78 %) (taulukko 7). Vastaajista 19 % ilmoitti seurueeseensa kuuluvan pääasiassa ystäviä tai muita sukulaisia. Ainoastaan muutama vastaaja oli tullut alueelle työtovereiden tai kerhon, yhdistyksen tms. kanssa. Kolme vastaajaa ilmoitti seurueensa koostuvan saman lajin harrastajista eli leijasurffaajista.

Taulukko 5. Kävijöiden seuruetiedot.

Seurueen koko	kpl	%
Yksin	25	10
2–5 hengen seurue	202	77
6 tai useamman hengen seurue	36	14
Yhteensä	263	100

Taulukko 6. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja Vattajan alueella.

Muuttuja	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Seurueen koko yhteensä	238	4	2,58	2	2	3	5	20
Alle 15-vuotiaita	115	2,2	1,51	0	1	2	3	8
Liikuntaesteisiä	2	1	0	1	1	1	1	1
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	213	1998,5	4,14	1991	1995	1999	2002	2006

Taulukko 7. Seurueen koostumus.

Seurueen koostumus	kpl	%
Oman perheen jäsenet	187	78
Muut sukulaiset	14	6
Ystävät	32	13
Työtoverit	1	0
Kerho, yhdistys tms.	2	1
Jokin muu	3	1
Yhteensä	239	100

3.1.3 Kävijöiden retkeilykokemus muualla

Kävijöiltä tiedusteltiin, kuinka usein he olivat käyneet viimeisten 12 kuukauden aikana virkistytymässä kansallispuistossa, retkeilyalueella tms. luontomatkakohteella. Kaikkiaan 153 vastaajaa ilmoitti käyneensä viimeisen vuoden aikana päiväretkellä ja 42 vastaajaa vähintään yhden maastoyöpymisen sisältävällä retkellä. Keskimäärin päiväretkellä käyneet ilmoittivat käytien määräksi alle 7 käyntiä (taulukko 8).

Vastaajista 70 % oli tehnyt viimeisten viiden vuoden aikana omatoimisia retkiä merkittyjen reittien ulkopuolella. Lyhyitä, alle 10 kilometrin omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä tai tutussa maastossa oli tehnyt 59 % vastaajista ja yli 10 kilometriä pitkiä omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä 28 % vastaajista. 12 % kertoi osallistuneensa opastetulle retkelle (taulukko 9). Vastaajien mainitsemat muut retket on esitetty taulukossa 10.

Taulukko 8. Vastaajien viimeisten 12 kk:n aikana tekemien retkien lukumäärä muissa kansallispuistossa, retkeilyalueella tms. luontomatkakohteilla.

Muuttuja	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Päiväretkellä muualla	153	6,7	9,27	1	2	4	7,5	50
Yöpymisretkellä muualla	42	2,0	1,46	1	1	1	2,25	6

Taulukko 9. Kävijöiden retkeilykokemus viimeisten viiden vuoden aikana. Vastaukseen on voinut merkitä useamman retkityypin.

Retkityyppi	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Omatoimisia retkiä merkittyjen reittien ulkopuolella	67	71	82	70	151	70
Pitkiä (yli 10 km) omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä	31	33	28	24	60	28
Lyhyitä (alle 10 km) omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä tai tutussa maastossa	52	55	73	62	126	59
Osallistunut opastetulle retkelle	9	9	16	14	25	12
Muu	5	5	6	5	11	5
Yhteensä	95		117		215	

Taulukko 10. Vastaajien ilmoittamat muut retkityypit.

Retkityyppi muu	kpl
Uintireissuja	3
Marjastus	2
Marjassa, sienessä, kalassa	1
Mökkeily	1
Ohtakarin saarella	1
Retki Kuusamoon	1
Surf	1
Vap.eht. Maanpuolustuskoulutus	1
Veneilyretkiä	1
Yhteensä	12

3.2 Käynti Vattajaniemellä

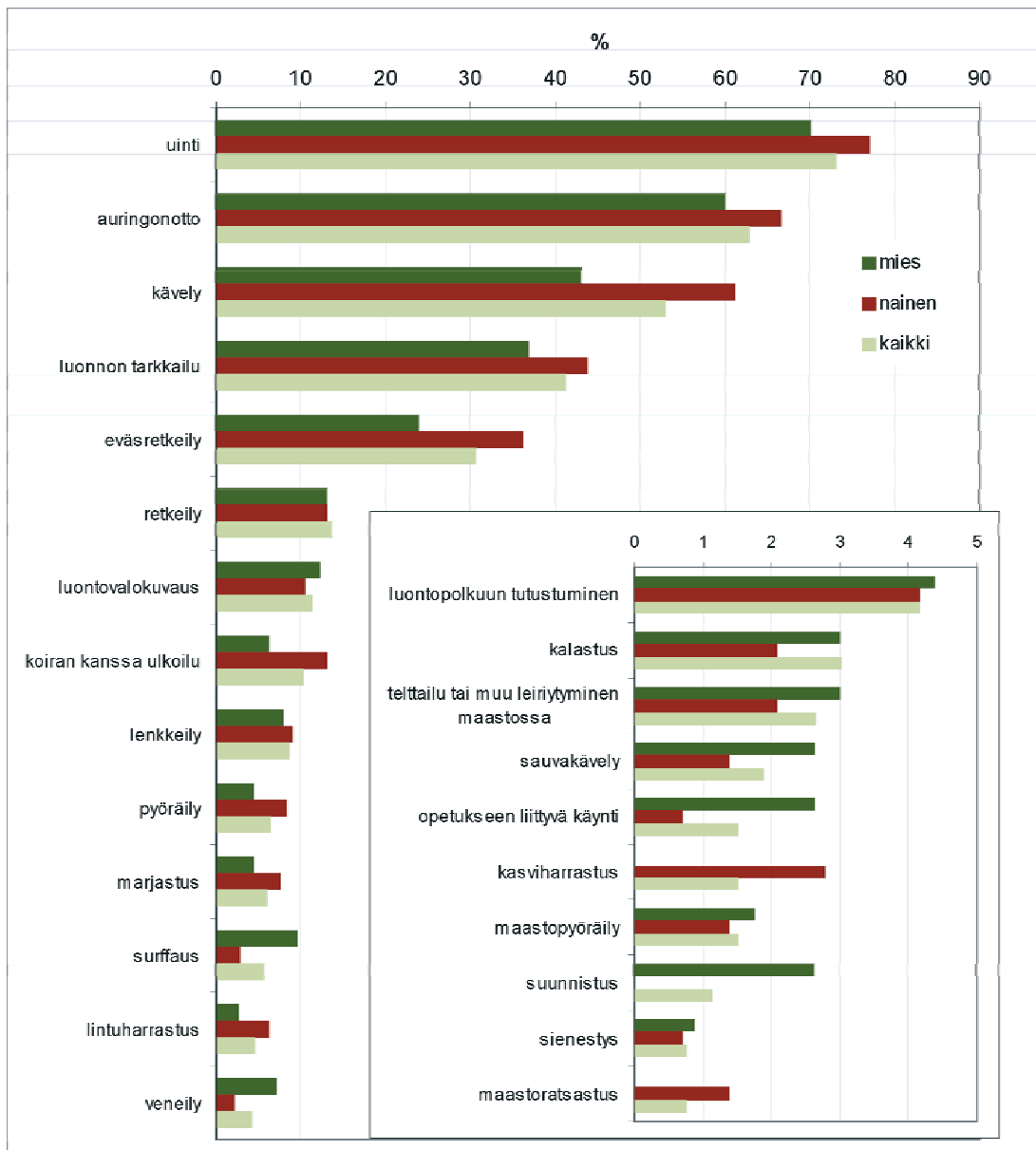
3.2.1 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Suurin osa vastaajista tuli Vattajalle uimaan (73 %) ja ottamaan aurinkoa (63 %) (kuvat 11 ja 12). Myös kävelyn mainitsi yhdeksi käyntinsä pääasialliseksi aktiviteetiksi yli puolet vastaajista. Luonnon tarkkailua harrasti 41 % ja eväsretkeilyä 31 % vastaajista. Yli 10 % vastaajista mainitsi lisäksi retkeilyä, luontovalokuvauksen ja koiran kanssa ulkoilun.

Erityisesti kävely ja eväsretkeily olivat suosituimpia naisten kuin miesten keskuudessa. Miehet sen sijaan harrastivat naisia enemmän (leija)surffausta ja veneilyä. Suuria eroja harrastuksissa ei miesten ja naisten välillä kuitenkaan ole, vaan molempien sukupuolten harrastukset alueella ovat hyvin samankaltaisia. Uinti ja auringonotto olivat suosituimpia harrastuksia sekä naisten että miesten keskuudessa.

Kävijöiden pääasialliset harrastukset vaihtelivat jonkin verran alueittain. Pienempi osuus Lahdenkroopissa ja Hakunnissa vierailleista vastaajista ilmoitti harrastaneensa kyseisellä käynnillään uintia tai auringonottoa. Sen sijaan kävely ja luonnon tarkkailu olivat näillä alueella selvästi suosituimpia kuin uimarannalla. Koiran kanssa liikuttiin kaikilla rannoilla, eniten kuitenkin Hakunnissa. Lähes viidennes (n = 14) Lahdenkroopissa vierailleista vastaajista harrasti alueella leijasurffausta (ks. kuva 13).

Avoimessa kohdassa jonkin muun harrastuksen mainitsi 36 vastaajaa (taulukko 11). Useampia mainintoja saivat muun muassa rentoutuminen, mökkeily tai oman mökin kunnon tarkistus, liikunta – kuten rantalentopallo – ja elämysten hankkiminen alueen luonnosta nauttimalla.

Kuva 11. Vastanneiden pääasialliset harrastukset, joihin osallistuttiin tai aiottiin osallistua tällä käynnillä Vattajanniemellä (n = 264).

Kuva 12. Uinti ja auringonotto olivat kävijöiden suosituimmat harrastukset. Vattajan matalat rannat soveltuvat hyvin myös lapsiperheille. Kuva: Cecilia Halsti.

Taulukko 11. Muut vastaajien ilmoittamat aktiviteetit (n = 36).

Muu harrastus	Muu harrastus
Ammunnat	Moottoripyöräily
Autoajelu	Mökkeily
Autolla ajo	Nautin uskomattomista maisemista sekä luonnonrauhasta
Beach volleyta pelaten	Nauttia luonnon kauneudesta ja monipuolisuudesta
Elämykset	Herkästä ja ainutlaatuisesta alueesta nauttiminen – elämys!
Henkilöhaku Ohtakarista	Oleminen juuri täällä
Oleilu	Oman mökin kunnan tarkistus (2)
Jäätelöllä käynti	Pallopelit
Jäätelön syönti uimarannan kioskillä	Rannalla kävely
Kahlaaminen	Rentouduin
Lentopallo	Rentoutuminen (2)
Lepääminen rannalla	Rentoutuminen meren ääressä
Lomailu	Rullaluistelu
Lukeminen	Saada energiaa jotta jaksaa taas
Maisemamaalaus ja luontoon eläytyminen	Saunominen, rannalla liikkuminen (fresbee)
Maiseman näyttö ulkomaalaisille sukulaisille	Ystävien kanssa olo
Melonta	Ystävien kanssa yhdessäolo

Kuva 13. Leijasurffaajat viihtyvät Lahdenkroopissa. Uimareiden vähäisen määrän ja pitkän, saarettoman rannan ansiosta alue soveltuu erinomaisesti leijasurffaukseen. Kuva: Cecilia Halsti.

Vastanneet osallistuivat kyseisellä käynnillään useimmiten 1–3 aktiviteettiin (57 % vastaajista) (taulukko 12). Vastaajista 35 % osallistui 4–6 aktiviteettiin ja 6 % ilmoitti harrastaneensa 7–9 aktiviteettia. Kaksi prosenttia osallistui kymmeneen tai useampaan aktiviteettiin.

Naiset ilmoittivat osallistuneensa keskimäärin useampaan aktiviteettiin kuin miehet. Kun miehistä 65 % osallistui vain 1–3 aktiviteettiin ja 26 % 4–6 aktiviteettiin, selvästi suurempi osuus naisista (43 %) osallistui 4–6 aktiviteettiin. Kuitenkin 7–9 aktiviteettiin ilmoitti osallistuneensa 7 % miehistä ja 6 % naisista, ja järjestys siinä, kuinka moneen aktiviteettiin osallistuttiin, oli sama sekä miehillä että naisilla.

Kävijöiltä tiedusteltiin myös, mikä oli heille tärkein harrastus Vattajanniemellä oleskelun aikana. Vastanneista 30 % ilmoitti tärkeimmäksi aktiviteetikseen uinnin (taulukko 13). Auringonottoa piti kaikkein tärkeimpänä 21 % vastaajista. Luonnon tarkkailu oli tärkeintä käynnin aikana 10 %:lle ja kävely sekä surffaas 6 %:lle.

Taulukko 12. Harrastusten lukumäärä tällä käynnillä Vattajanniemellä.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–3 aktiviteettia	75	65	71	49	150	57
4–6 aktiviteettia	30	26	62	43	92	35
7–9 aktiviteettia	8	7	8	6	17	6
10 aktiviteettia tai enemmän	2	2	3	2	5	2
Yhteensä	115	100	144	100	264	100

Taulukko 13. Vastanneiden tärkeimmät aktiviteetit tällä käynnillä Vattajanniemellä.

Tärkein aktiviteetti	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Uinti	19	21	45	37	66	30
Auringonotto	20	22	26	21	46	21
Luonnon tarkkailu	10	11	11	9	22	10
Kävely	8	9	4	3	13	6
Surffaus	9	10	3	2	12	6
Retkeily	4	4	4	3	8	4
Eväsretkeily	2	2	4	3	6	3
Koiran kanssa ulkoilu	2	2	4	3	6	3
Lenkkeily			2	2	2	1
Pyöräily	1	1	1	1	2	1
Lintuharrastus			2	2	2	1
Opetukseen liittyvä käynti	1	1	1	1	2	1
Veneily	2	2			2	1
Luontopolkuun tutustuminen	1	1	1	1	2	1
Kalastus	1	1			1	0
Marjastus	1	1			1	0
Luontovalokuvaus	1	1			1	0
Telttailu tai muu leiriytyminen maastossa			1	1	1	0
Maastoratsastus			1	1	1	0
Maastopyöräily			1	1	1	0
Yhteensä	91	100	122	100	217	100

3.2.2 Kävijöiden alueellinen jakautuminen

Yli puolet (51 %) vastaajista vieraili käyntinsä aikana uimarannalla (taulukko 14). Lahdenkroopissa kävi 40 % vastaajista ja Hakunnissa 22 %. Vastaajista noin 80 % vieraili käyntinsä aikana ainoastaan yhdellä edellä mainituista rannoista. Erityisesti kauempaa tulevien kotimaan matkailijoiden keskuudessa uimaranta oli selvästi suosituin kohde. Harvalle uimarannalla tavoitetulle vastaajalle alue on kokonaisuudessaan tuttu, eivätkä he olleet välttämättä edes tietoisia muista rannoista tai tienneet, onko niillä liikkuminen yleensä sallittua.

Postikyselyyn vastanneiden lohtajalaisten käyntikohteet olivat melko yhteneväiset Vattajalla tavoitettujen kävijöiden kanssa. Postikyselyn vastaajista 54 % oli käynyt edellisellä käynnillään uimarannalla, 30 % Lahdenkroopissa ja 24 % Hakunnissa. Lähes viidennes postikyselyn vastaajista ilmoitti käyneensä muualla alueella.

Muiksi vierailukohteiksi ilmoitetut paikat Vattajanniemellä on esitetty taulukossa 15. Kyselylomakkeessa ollut kartta todennäköisesti ohjasi useampia (6 kpl) vastaajia kirjoittamaan muuksi käyntikohteeksi ampuma-alueen, mikäli käynnillä vierailtiin muualla kuin mainituilla ranta-alueilla. Neljä vastaajaa kertoi liikkuneensa Ohtakarın ja Lahdenkroopin välisellä rannalla ja kaksi vastaajaa mainitsi käyneensä Pitkäpauhassa. Ohtakarissa ilmoitti käyneensä viisi vastaajaa, vaikka tämä ei kuulunut tutkimusalueeseen.

Taulukko 14. Vastanneiden käynnin alueellinen jakautuminen Vattajanniemellä. Käynnillä oli mahdollista vieraila useammassa paikassa.

Käyntikohte	kaikki vastaajat		postikyselyn vastaajat	
	kpl	%	kpl	%
Kunnan uimaranta alueen pohjoiskärjessä	133	51	65	54
Lahdenkroopin ranta	104	40	36	30
Hakunninranta etelässä	57	22	29	24
muualla, missä?	38	15	20	17
Yhteensä	261		121	

Taulukko 15. Vastanneiden muut käyntikohteet Vattajanniemellä.

Käyntikohte	kpl
Ampuma-alue	6
Ohtakari	5
Ohtakarin ja Lahdenkroopin välinen ranta (R4)	4
Pitkäpauha	2
Ampumaleirialue	1
Armeijan alueella kiertely	1
Hiekkapakat, dyynit	1
Kaikki ranta-alueet Lahdenkroopista pohjoiseen tuulensuunnan mukaan	1
Kalson eteläpuoli	1
Kalson ja Ohtakarin välinen alue	1
Kalson puolella rannalla Ohtakarin tien varrella	1
Karhissa	1
Kasarmialueella	1
Kommelipakalla	1
Kommelipakan ja Tarkastajanpakan välisellä harjulla	1
Maavaara	1
Ohtakarin rannat	1
Ohtakarintien eteläpuolen (vasen puoli) lahden rannassa	1
Ohtakarintien eteläpuoli	1
Papinpauha	1
"Panssarilahti"	1
Uimarannoilla	1
Vattajanniemen seutu	1
Vonganpakan rannalla	1
Yhteensä	37

3.2.3 Käynnin kesto ja toistuvuus

Vattajanniemen kävijätutkimukseen osallistuneista 86 % oli päiväkävijöitä ja 14 % yöpyi alueella vähintään yhden yön (taulukko 16). Oleskelun pituus Vattajalla vaihteli puolesta tunnista kahteen viikkoon. Miehet yöpyivät alueella naisia useammin. Yöpyjistä 65 % oli miehiä, mikä on selvästi enemmän kuin heidän osuutensa vastaajista (44 %).

Keskimääräinen päiväkävijä oleskeli alueella noin kolme ja puoli tuntia ja yöpyjä noin kolme vuorokautta. Tyypillisin päiväkävijöiden oleskelu kesti 3 tuntia ja yöpyjillä kaksi vuorokautta.

Kävijöiltä tiedusteltiin myös, kuinka kauan he oleskelivat tai aikoivat oleskella kyseisellä käynnillä yhteensä Vattajanniemellä tai sen lähistöllä (esim. Ohtakarissa). Kysymykseen vastanneista 33 % ilmoitti yöpyvänsä alueella (taulukko 17). Keskimäärin yöpyjät oleskelivat Vattajanniemellä tai sen lähistöllä yli 5 yötä, mutta tyypillisimmin kuitenkin vain 2 yötä.

Vattajanniemen Natura-alueella yövyttiin selvästi lyhyempiä aikoja kuin alueen lähistöllä (taulukko 18). Neljännes lähistöllä yöpyneistä ilmoitti yöpyvänsä alueella yli 10 yötä, kun taas tutkimusalueella yhtä kauan yöpyi ainoastaan yksi kävijä. Tyypillisimmin sekä Vattajanniemellä että sen lähistöllä yövyttiin kuitenkin kaksi yötä.

Taulukko 16. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto (tunteja/vuorokausia) sukupuolen mukaan jaoteltuna Vattajanniemen tutkimusalueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	216	86	3,4	3	3	0,5	12
Miehet	86	40	3,3			1	12
Naiset	125	58	3,4			0,5	12
Yöpyjät	34	14	2,8	2	2	1	14
Miehet	22	65	2,8			1	14
Naiset	12	35	2,8			1	6
Yhteensä	250						

Taulukko 17. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto (tunteja/vuorokausia) Vattajanniemen tutkimusalueella tai sen lähistöllä sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	125	67	3,7	3	4	0	10
Miehet	50	40	3,4			0	10
Naiset	74	59	3,9			0	10
Yöpyjät	62	33	5,4	3	2	1	40
Miehet	31	50	3,9			1	15
Naiset	29	47	7,1			1	40
Yhteensä	187						

Taulukko 18. Yöpymisten määrä Vattajanniemen alueella ja lähistöllä.

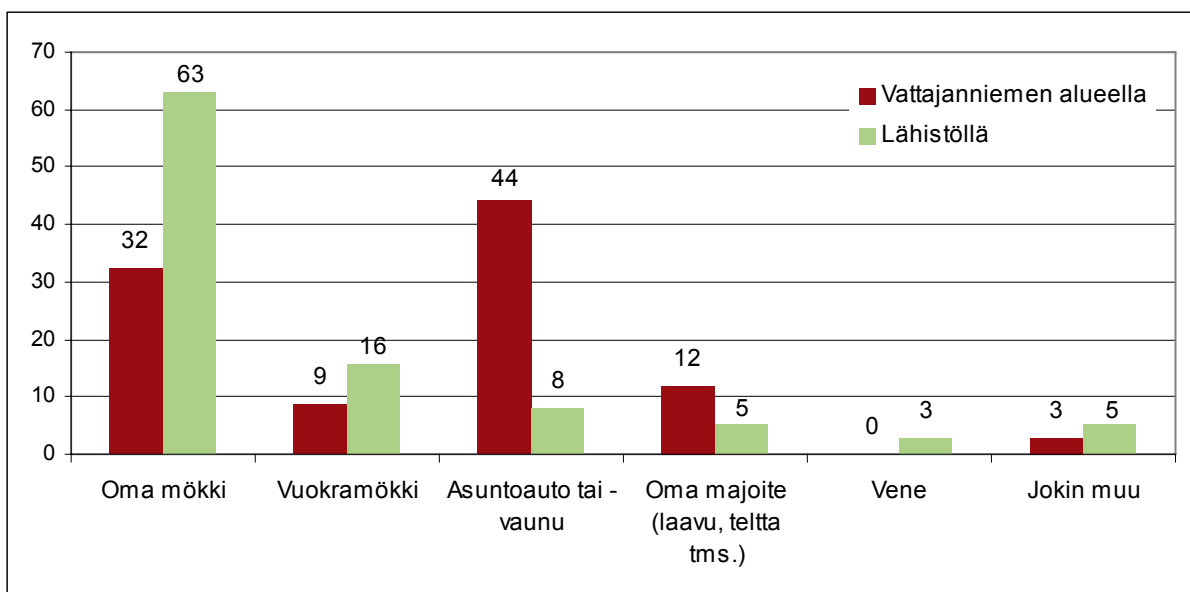
Yöpymisten määrä, öitä	Yöpyminen alueella		Yöpyminen lähistöllä		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1	10	29	7	18	17	24
2	13	38	10	26	23	32
3	6	18	3	8	9	12
4	1	3	4	11	5	7
5	1	3	4	11	5	7
6	2	6			2	3
7			1	3	1	1
10–	1	3	9	25	10	13
Yhteensä	34	100	38	100	72	100

Vattajanniemellä yöpyneistä 44 % ilmoitti yöpyneensä asuntoautossa tai -vaunussa, 32 % omassa mökissä ja 12 % omassa majoitteessa (kuva 14). Uimarannan lähistöllä olevissa vuokramökeissä ilmoitti yöpyneensä 3 vastaajaa. Yksi vastaaja kertoi yöpyneensä suvun talossa.

Asuntoautossa tai -vaunussa yövyttiin alueella keskimäärin kauimmin, noin kolme yötä (kuva 15). Omassa majoitteessa yövyttiin keskimäärin alle kaksi yötä (kuva 16) ja omassa mökissä ainoastaan yksi yö. Tämä kertonee lähinnä Lahdenkroopin mökkien pienuudesta ja soveltumattomuudesta pidempiaikaiseen lomailuun nykyisellään.

Vattajanniemen lähistöllä yöpyneistä peräti 63 % ilmoitti yöpyneensä omassa mökissä. Pääasiassa nämä vastaajat yöpyivät Ohtakarissa tai Hakunnissa. Vuokramökissä yöpyi 16 % ja asuntoautossa tai -vaunussa 8 % lähistöllä yöpyneistä vastaajista. Kaksi vastaajaa ilmoitti yöpyneensä omassa majoitteessa. Veneessä, kaverin mökissä ja armeijan parakissa ilmoitti yöpyneensä kussakin yksi vastaaja.

Alueen lähistöllä yöpyneistä pisimpään yövyttiin omassa mökissä, keskimäärin lähes 10 yötä. Myös asuntoautossa tai -vaunussa sekä omassa majoitteessa yövyttiin keskimäärin yli viisi yötä, vuokramökissä sen sijaan ainoastaan hieman yli yksi yö.

Kuva 14. Yöpymistapa Vattajanniemellä (n = 34) ja sen lähistöllä (n = 38).

Kuva 15. Vattajalla yövyttiin tavallisimmin asuntoautossa tai -vaunussa, useimmiten luvottomasti puiden ja pensaiden suojissa (puolustusvoimien) alueilla, joita ei ollut osoitettu karavaanareille. Kuva: Cecilia Halsti.

Kuva 16. Telttailijoita Pitkäpauhassa. Kuva: Cecilia Halsti.

Vattajanniemi oli vastanneille jo entuudestaan varsin tuttu, sillä 93 % ilmoitti käyneensä alueella aiemminkin. Ainoastaan 7 % vieraili alueella ensimmäistä kertaa (taulukko 19). Vattajalla tavoitettavista kävijöistä 11 % ilmoitti olevansa alueella ensimmäistä kertaa, kun taas postikyselyyn vastanneista lohtajalaisista vain kaksi vastaajaa (2 %) ei ollut käynyt alueella aikaisemmin. Miehet olivat naisia hieman useammin alueella ensimmäistä kertaa, mutta merkittävää eroa sukupuolten välillä ei kuitenkaan ollut.

Keskimäärin vastaajat olivat vierailleet Vattajanniemellä ensimmäisen kerran 27 vuotta aiemmin eli vuonna 1979 ja edellisen kerran vuotta aiemmin eli vuonna 2005 (taulukko 20). Mediaani ensimmäiselle käynnille oli vuosi 1979 ja edelliselle käynnille vuosi 2006.

Viimeisen viiden vuoden aikana alueella ilmoitti käyneensä 83 % vastaajista. Keskimäärin vastaajat olivat käyneet alueella viiden vuoden aikana 81 kertaa. Postikyselyyn vastanneet ilmoittivat käyneensä alueella viiden vuoden aikana keskimäärin 87 kertaa (mediaani 50), ja alueella tavoitettujen kävijöidenkin keskiarvoksi muodostui 76 kertaa (mediaani 20). Muutamat vastaajat arvioi-

vat käyneensä Vattajalla viimeisen viiden vuoden aikana jopa yli tuhat kertaa, ja useat vastaajat kertoivat sanallisesti käyneensä alueella esimerkiksi lukemattomia tai satoja kertoja. Sanalliset vastaukset on koodattu lukuarvoiksi Metsähallituksen (2006: 33) asiakasseurantojen ohjeistuksen mukaan.

Taulukko 19. Vastanneiden käynnin toistuvuus Vattajanniemellä.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	9	8	7	5	16	7
Käynyt aikaisemmin	100	92	122	95	225	93
Yhteensä	109	100	129	100	241	100

Taulukko 20. Vastanneiden aiempien käyntien ajoittuminen ja käyntien lukumäärä viimeisten viiden vuoden aikana.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
Vuonna	212	1978,9	15,27	1938	1969	1979	1991	2006
Vuotta sitten	212	27,1	15,27	0	14	27	36	68
Viimeksi käynyt								
Vuonna	202	2005,3	2,15	1986	2005	2006	2006	2006
Vuotta sitten	202	0,7	2,15	0	0	0	1	20
Käynnit viimeisten 5 vuoden aikana	225	81,3	116,18	1	10	30	100	500

3.2.4 Saapuminen alueelle

Vattajanniemelle saavuttiin selvästi useimmiten henkilöautolla (84 %) (taulukko 21). Matkailuautolla tai asuntovaunun kanssa liikkui 6 % vastaajista. Sekä jalan että polkupyörällä saapui 3 % ja moottoripyörällä 1 % vastaajista. Vesiteitse ilmoitti saapuneensa kaksi vastaajaa, kuten myös skootterilla. Yksi vastaaja oli saapunut alueelle traktorilla.

Viimeksi käyttämänsä kulkuneuvon ohella vastaajia pyydettiin kertomaan kaikki kulkuneuvot, joilla he olivat tällä käynnillä matkustaneet Vattajanniemelle. Kaksi vastaajaa oli käyttänyt matkustamiseen myös junaa ja yksi vastaaja rullaluistimia. Kaiken kaikkiaan neljä vastaajaa oli käyttänyt matkansa jossain vaiheessa pienvettä (kuva 17). Selvä enemmistö kuitenkin saapui alueelle yksinomaan henkilöautolla.

Vattajanniemelle saavuttiin useimmiten sunnuntaina (31 % vastanneista), maanantaina (18 %), tiistaina (16 %) tai lauantaina (13 %) (taulukko 22). Alueelle tultiin useimmiten puolenpäivän jälkeen kello 12–14 (30 %). Kaikkiaan 61 % vastaajista saapui klo 10–16 välisenä aikana, mutta 27 % vastaajista saapui Vattajanniemelle vielä iltakuuden jälkeen (kuva 18).

Taulukko 21. Viimeisin kulkuneuvo, jota vastaajat olivat käyttäneet matkallaan Vattajaniemelle.

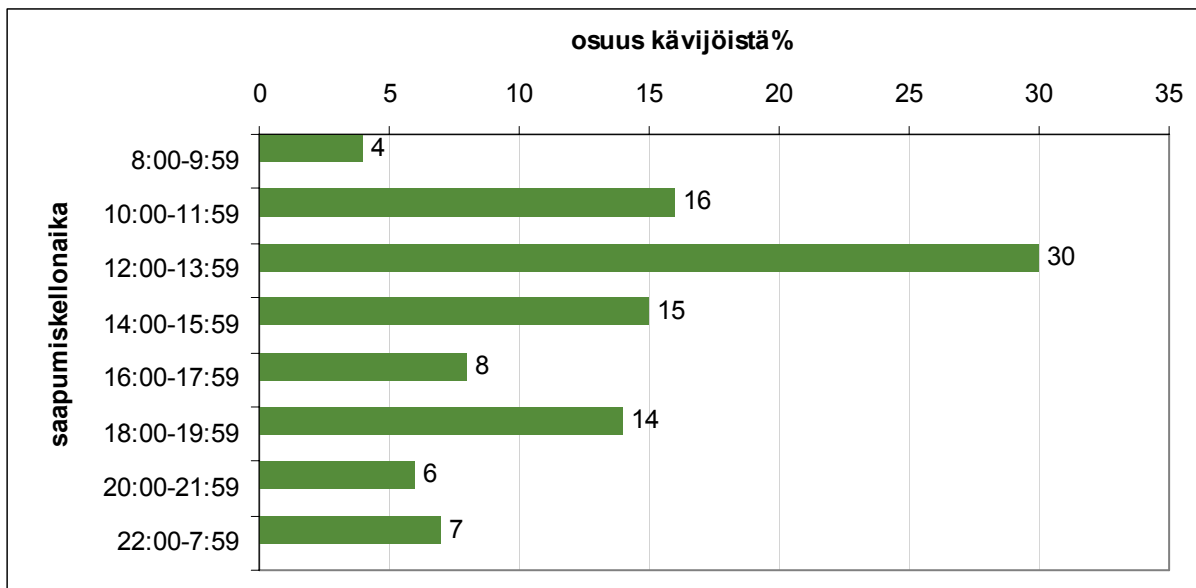
Viimeisin kulkuneuvo	kpl	%
Henkilöauto	211	84
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	15	6
Moottoripyörä	3	1
Polkupyörä	8	3
Pienvene	1	0
Kanootti, kajakki tai soutuvene	1	0
Jalan	8	3
Jokin muu	3	1
Yhteensä	250	100

Taulukko 22. Vattajaniemelle saapuminen ja kyselyyn vastaaminen viikonpäivittäin.

Viikonpäivä	Saapumispvm		Vastauspvm	
	kpl	%	kpl	%
Maanantai	44	18	25	23
Tiistai	40	16	28	25
Keskiviikko	20	8	1	1
Torstai	21	9	9	8
Perjantai	14	6	3	3
Lauantai	31	13	3	3
Sunnuntai	77	31	41	37
Yhteensä	247	100	110	100

Kuva 17. Vattajaa lähin satama sijaitsee aivan alueen tuntumassa, Ohtakarín saarella. Kuva: Cecilia Halsti.

Kuva 18. Vastajien saapuminen alueelle vuorokauden ajan mukaan (n = 247).

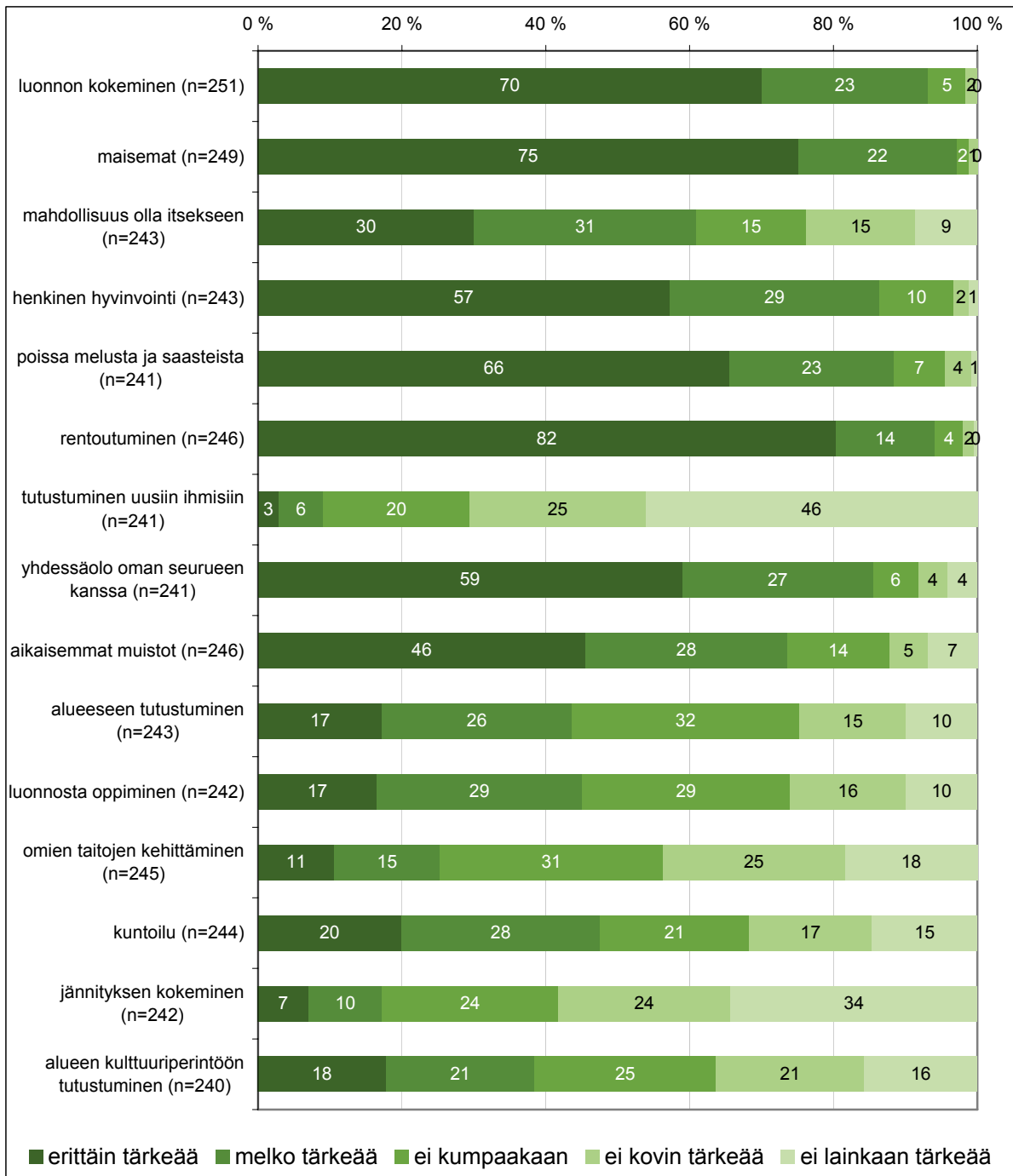
3.3 Kävijättyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Vastajat pitivät rentoutumista, maisemia, luonnon kokemista, poissa melusta ja saasteista olemista, yhdessäoloa seurueen kanssa sekä henkistä hyvinvointia tärkeimpinä virkistys motiiveinaan käynnillään Vattajanniemellä (kuva 19). Rentoutumista, maisemia ja luonnon kokemista piti joko erittäin tai melko tärkeänä yli 90 % vastaajista. Poissa melusta ja saasteista olemisen ilmoitti erittäin tai melko tärkeäksi 89 % ja yhdessäolon oman seurueen kanssa sekä henkisen hyvinvoinnin 86 % vastaajista.

Tärkeitä motiiveja monille olivat myös aikaisemmat muistot alueelta. Moni haastatelluista vastaajista kertoi käyneensä alueella aina pienestä pitäen. Seuraavaksi tärkeimpiä motiiveja olivat mahdollisuus olla itsekseen, kuntoilu, luonnosta oppiminen, alueeseen tutustuminen ja alueen kulttuuriperintöön tutustuminen.

Uusiin ihmisiin tutustuminen oli virkistysmotiiveista vähiten merkittävä. Erittäin tai melko tärkeäksi sen ilmoitti vain 9 % vastaajista, kun taas lähes puolet (46 %) ei pitänyt sitä lainkaan tärkeänä. Jännityksen kokeminen oli toiseksi vähiten merkittävä virkistysmotiivi, eikä omien taitojen kehittämistään pidetty kovin tärkeänä motiivina kyseisellä käynnillä.

Kuva 19. Kävijöiden virkistysmotiivit Vattajanniemellä, %-jakauma.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Vastaajat olivat käyttäneet palvelurakenteista eniten tiestöä (97 %) ja pysäköintialueita (93 %). Vähiten tutkimukseen osallistuneet olivat käyttäneet palvelurakenteista laitureita (36 %), polttopuita (37 %), polkuviitoituksia (40 %) ja -reitistöä (42 %) sekä havaintotorneja (51 %). En ole käyttänyt -kohtaan tuli odotetusti kaiken kaikkiaan varsin paljon vastauksia. Lohtajan kunnan kehittämää uimaranta-alueita lukuun ottamatta virkistyskäyttäjää palvelevat alueella ainoastaan ensisijaisesti puolustusvoimien toimintaa palvelevat rakenteet, kuten laavut ja havaintotornit. Lahdenkrooppiin on tosin mökkiläisten toimesta laitettu mm. vesipiste ja nuotio, ja lisäksi rannoilla on pienehköjä pysäköintialueita. Esimerkiksi polkureitistön kohdalle oli useampi vastaaja kuitenkin kirjoittanut kysymyksen ”Mikä reitistö?”.

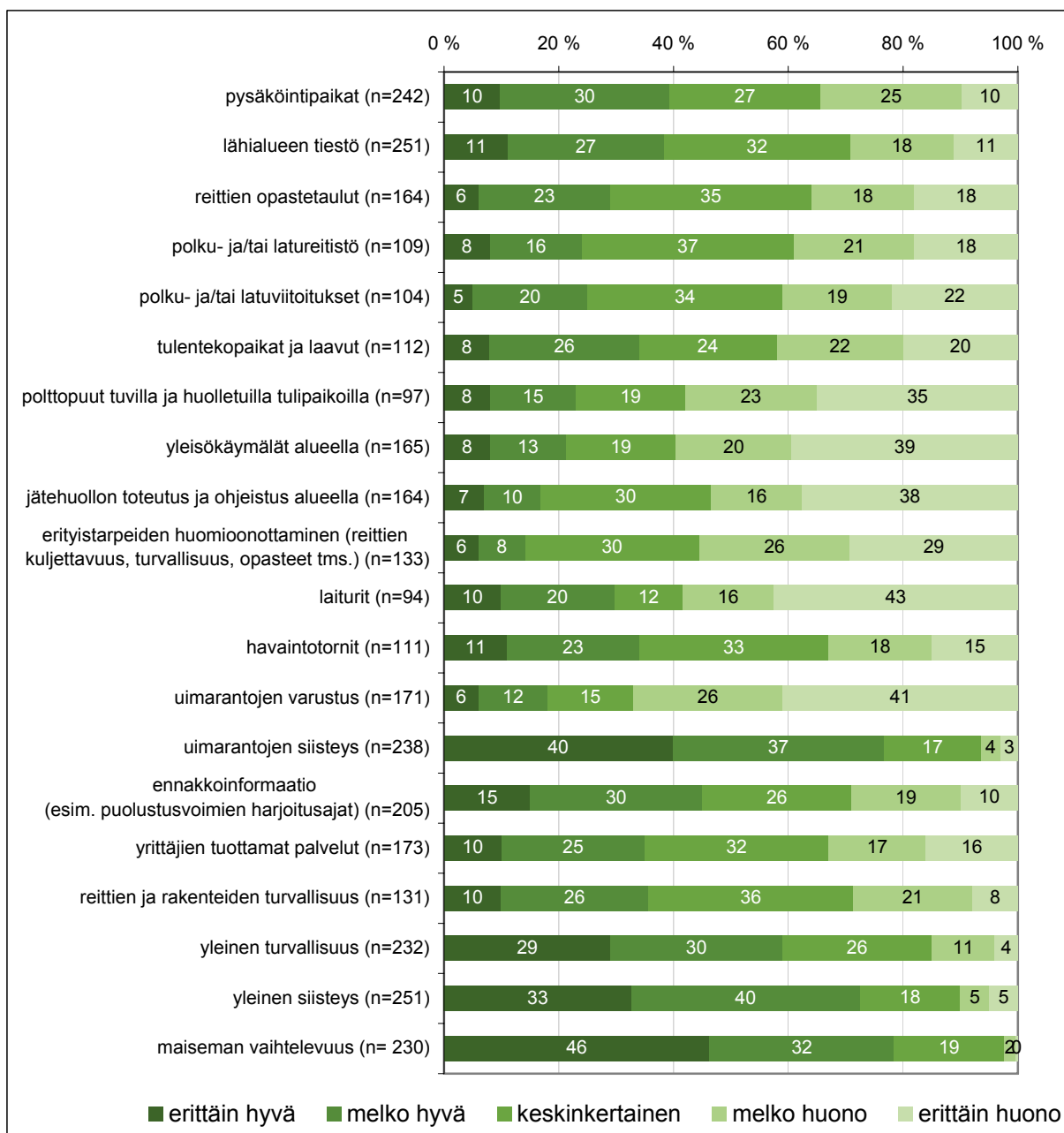
Palvelurakenteissa nähtiinkin olevan paljon puutteita. Uimarantojen palveluvarustuksen laatua piti erittäin tai melko huonoina 67 % niitä käyttäneistä kävijöistä (kuva 21). Yleisökäymälöitä ja laitureita piti erittäin tai melko huonoina 59 %, polttopuita 58 %, erityistarpeiden huomioimista 55 % ja jätehuollon toteutusta ja ohjausta 54 % vastaajista. Esimerkiksi jätehuollon ja uimarantojen palveluvarustuksen arvioi tai erittäin tai melko hyväksi vain alle viidennes vastaajista.

Laadultaan erittäin tai melko hyväksi arvioi tiestön 38 %, yrittäjien tuottamat palvelut 35 %, tulentelekoapaikat ja laavut 34 % ja pysäköintipaikat 33 % vastaajista. Vähintään yhtä moni vastaaja piti näidenkin tilaa joko erittäin tai melko huonona (ks. kuva 20).

Maisemien vaihtelevuutta, uimarantojen siisteyttä, yleistä siisteyttä sekä yleistä turvallisuutta pidettiin Vattajanniemellä yleisesti hyvänä. Kävijöistä kukaan ei pitänyt maiseman vaihtelevuutta erittäin huonona, kun taas sekä uimarantojen siisteyttä että yleistä siisteyttä ja turvallisuutta piti erittäin huonona 3–5 % vastanneista. Erittäin tai melko hyväksi arvioi maiseman vaihtelevuuden 78 % ja uimarantojen siisteyden 77 % vastaajista.

Kuva 20. Autot pysäköitiin uimarannan läheisyydessä pääasiassa tienreunaan, mikä ruuhkautti alueen vilkkaimpina kesäpäivinä. Kuva: Cecilia Halsti.

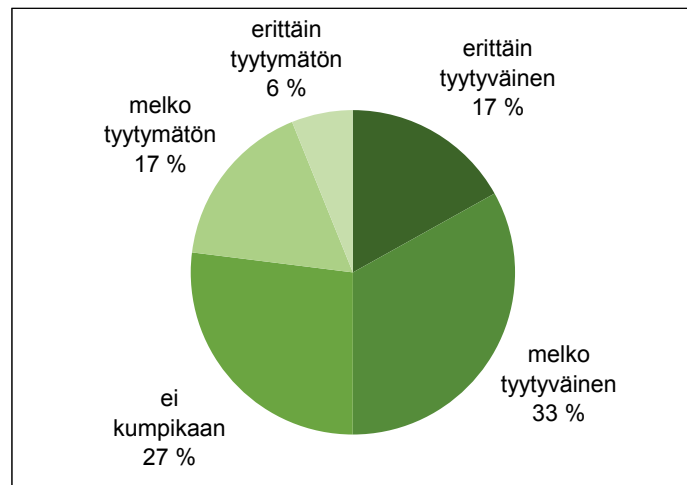
Kuva 21. Kävijöiden mielipiteet Vattajanniemen palveluiden ja rakenteiden laadusta, %-osuudet numeroina (n = palvelurakennetta käyttäneiden vastaajien lukumäärä).

Määrällisesti Vattajanniemelle kaivattiin enemmän erityisesti yleisökäymälöitä (71 % vastaajista piti määrää liian pienenä) (kuva 23), palveluvarustusta uimarannoille (64 %), jätehuoltoa (60 %), laitureita (60 %), pysäköintipaikkoja (56 %) ja polttopuita (55 %). Tyytyväisimpiä oltiin tiedoston (74 % vastaajista piti sopivana), reittien opastetaulujen (59 %), esimerkiksi puolustusvoimien harjoitusajoista saadun ennakkoinformaation (55 %) ja yrittäjien tuottamien palvelujen (54 %) määrään (taulukko 23)

Joka toinen vastaaja oli erittäin tai melko tyytyväinen Vattajanniemen palveluiden ja rakenteiden määrään kokonaisuudessaan. Eritain tai melko tyytymätön ilmoitti olevansa 23 % vastaajista (kuva 22).

Taulukko 23. Kävijöiden mielipiteet Vattajanniemen palveluiden ja rakenteiden määrästä, %-osuudet numeroina.

Palvelu	Käytännyt ja arvioinut		Arviointi, %			Keski-arvo	Keski-hajonta
	n	%	liian pieni	sopiva	liian suuri		
Pysäköintipaikat	201	90	56	41	3	1,47	0,56
Tiestö	181	81	19	74	7	1,87	0,49
Reittien opastetaulut	125	56	38	59	3	1,66	0,54
Polku- ja/tai latureitistö	87	39	43	49	8	1,66	0,63
Polku- ja/tai latuviitoitukset	86	38	44	48	8	1,64	0,63
Tulentekopaikat ja laavut	91	41	49	44	7	1,57	0,62
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	83	37	55	40	5	1,49	0,59
Yleisökäymälät	150	67	71	27	3	1,32	0,52
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	132	59	60	39	2	1,42	0,52
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljetavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	104	46	53	45	2	1,49	0,54
Laiturit	85	38	60	35	5	1,45	0,59
Havaintotornit	95	42	35	55	11	1,76	0,63
Uimarantojen palveluvarustus	146	65	64	33	3	1,38	0,54
Ennakkoinformaatio	135	60	36	57	7	1,72	0,59
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	147	66	40	54	5	1,65	0,58
Jokin muu	2	1	100	0	0	1	0
Lomakkeita yhteensä	224						

Kuva 22. Kävijöiden kokonaismielipide Vattajan palveluiden ja rakenteiden määrästä (n = 244).

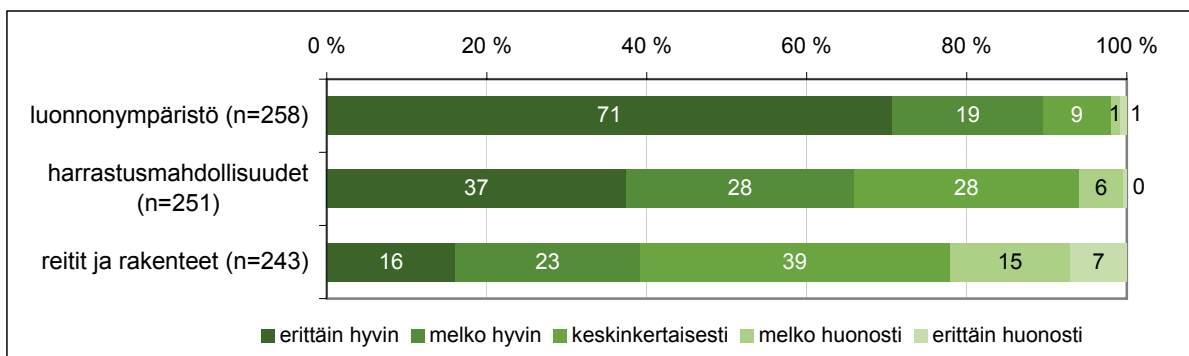
Kuva 23. Vastaajat kaipasivat Vattajalle enemmän käymälöitä ja pukukoppeja. Kuva yleiseltä uimarannalta. Cecilia Halsti.

3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijöitä pyydettiin arvioimaan ennakko-odotustensa täyttymistä muutamien asioiden suhteen asteikolla 1–5 niin, että 1 vastasi ennakko-odotuksia erittäin huonosti ja 5 vastasi ennakko-odotuksia erittäin hyvin. Parhaiten todellisuutta Vattajanniemellä vastasivat luonnonympäristöön kohdistuneet ennakko-odotukset. Tutkimukseen osallistuneista 90 % arvioi luonnonympäristön vastanneen ennakko-odotuksia erittäin hyvin tai melko hyvin (kuva 24). Vain 2 %:n mielestä luonnonympäristö vastasi ennakko-odotuksia melko tai erittäin huonosti.

Vastaajista 65 % koki harrastusmahdollisuuksien vastaavan heidän ennakko-odotuksiaan joko erittäin tai melko hyvin. Keskimukaisesti harrastusmahdollisuudet olivat vastanneet 28 %:n ennakko-odotuksia. Heikoimmin ennakko-odotuksia olivat vastanneet alueen reitit ja rakenteet. Melko tai erittäin huonosti ne olivat vastanneet 22 %:n ja keskimukaisesti 39 %:n ennakko-odotuksia.

Kokemusten ja ennakko-odotusten vastaavuudelle laskettiin myös keskiarvot. Keskiarvoksi sille, kuinka kyselytutkimukseen vastanneiden kokemukset Vattajalla vastasivat heidän ennakko-odotuksiaan, saatiin luonnonympäristöstölle 4,57, harrastusmahdollisuuksille 3,96 ja reiteille ja rakenteille 3,27.

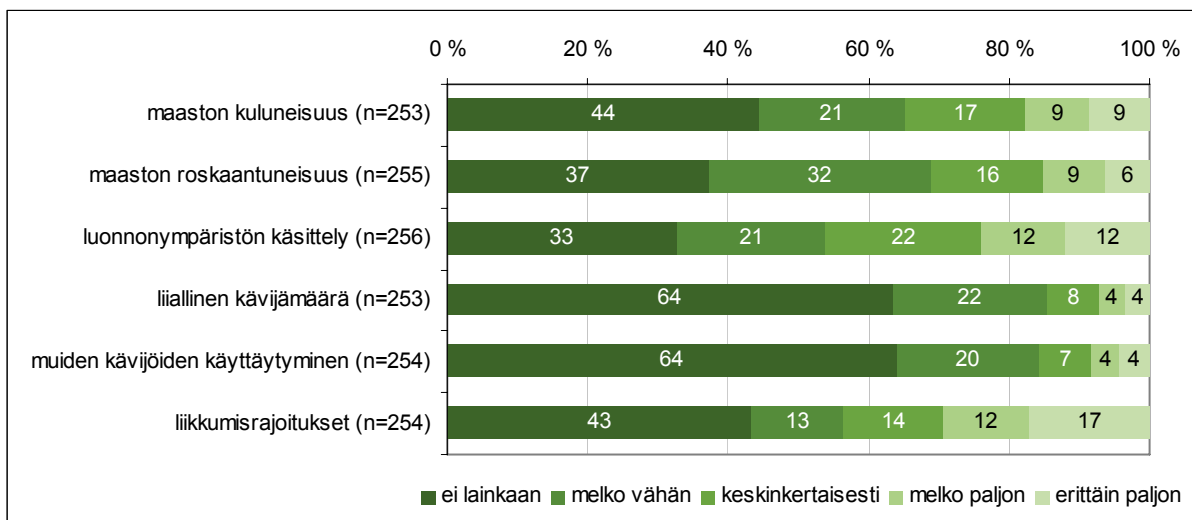

Kuva 24. Vastanneiden ennakko-odotusten täytyminen Vattajanniemellä.

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häiritsevät tekijät

Vastaajia pyydettiin arviomaan, kuinka paljon eräät asiat olivat häirinneet heitä käynnillä Vattajaniemellä (kuva 25). Lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus mainita jokin muu heitä häirinnyt asia. Eniten vastaajia olivat häirinneet liikkumisrajoitukset ja luonnonympäristön käsittely, jotka molemmat liittyivät puolustusvoimien toimintaan alueella (ks. kuvat 26 ja 27). Liikkumisrajoitukset häiritsivät 12 %:a vastaajista melko paljon ja 17 %:a erittäin paljon. Luonnonympäristön käsittely oli häirinnyt melko tai erittäin paljon 24 %:a vastaajista. Vähiten vastaajia häiritsivät liiallinen kävijämäärä ja muiden kävijöiden käyttäytyminen, jotka molemmat häiritsivät 8 %:a joko melko tai erittäin paljon.

Vastanneista 37 henkilöä ilmoitti, että heitä oli häirinnyt lisäksi jokin muu tekijä kyseisen käynnin aikana. Muita häirineitä tekijöitä olivat muun muassa huonokuntoiset tiet Lahdenkrooppiin ja Hakuntiin, yleisökäymälöiden puute ja koirien uittaminen uimarannoilla. Pääasiassa häiriötekijät kuitenkin liittyivät puolustusvoimien läsnäoloon ja jälkiin alueella. Muut häirinneet tekijät on lueteltu taulukossa 24.

Kuva 25. Vastaajia Vattajaniemellä häirinneet tekijät.

Kuva 26. Liikkumisrajoitukset häiritsivät osaa kävijöistä. Kuva: Cecilia Halsti.

Kuva 27. Vastaajia häirinnyt luonnonympäristön käsittely liittyi avoimien vastausten perusteella puolustusvoimien toimintaan alueella. Kuva: Cecilia Halsti.

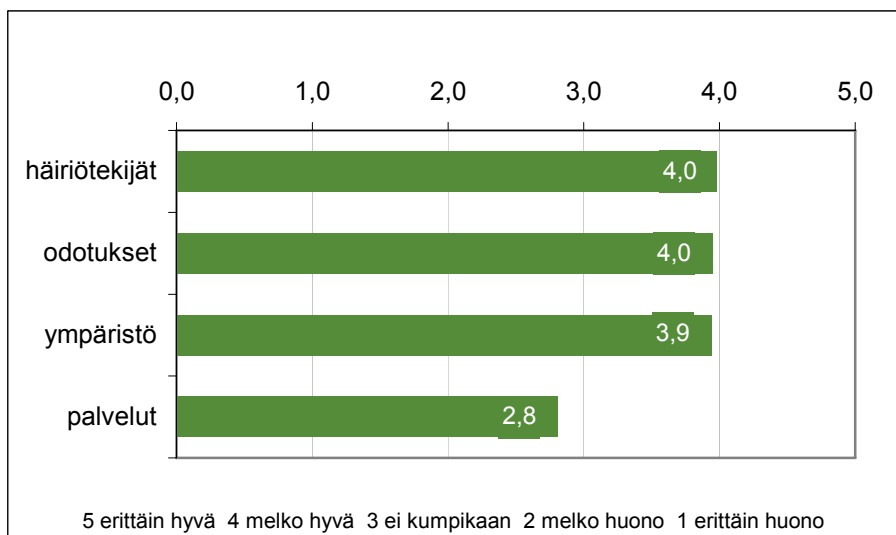
Taulukko 24. Muut kyselyyn vastanneita häirinneet tekijät (n = 37).

Häiriötekijä muu	Häiriötekijä muu
armeija	ammukset, hengenvaarallinen alue -kyltit
armeija/ampuma-alueet	armeijan läsnäolo, sotkeminen ja melu
armeijan jäljet alueella	eläinten uittaminen ja ulkoilutus uimarannalla = koiranpaskaa
grillauspaikkojen vähyyks	huono tie, parkkipaikkojen, yleisökäymälöiden puute
hevosten lantakasat	kalastajat ammuntojen aikana ajavat ammuntasektoriin varoituslipusta huolimatta
huonot tiet	pilatut dyynit -> armeijan raskas kalusto
kova tuuli	puolustusvoimien alueen väärinkäyttö
känkkärätkät ihmiset	puolustusvoimien läsnäolo
levälautat	puomit, vaaravyöhyke <-> kalastus
lokit	Se ettei puolustusvoimat siivoa sotkujaan pois rannoilta!
luonnon raiskaus	teitten myllääminen talven aikana (puolustusvoimat)
paarmat	tiestön kunto loppumatkasta
tiestö	puolustusvoimat
tiestön kunto	rannan kaislottuneisuus
vapaus puuttuu	roskis täynnä
varjoliitäjät	tupakannatsat rannoilla
vessojen puute	puutteellinen tieto kulkurajoituksista*

*Veneretki Lahdenkroopin alueelle jäi tekemättä, koska ei ollut tietoa, jatkuuko viikonlopun armeijan leiri edelleen ja ovatko kulkurajoitukset voimassa tai tuleeko niitä myöhemmin päivällä.

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Vattajanniemen valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on 3,5 (kuva 28). Lukuun on laskettu kaikki odotukset, mielipiteet ja häiritsevät tekijät keskiarvona. Eri osalueiden erilliset keskiarvot ovat palveluita lukuun ottamatta kohtuullisen hyvät eli 4,0 sekä häiriötekijöille että odotuksille ja 3,9 ympäristölle. Kävijöiden palveluita koskevien mielipiteiden keskiarvo oli selvästi alhaisempi eli 2,8. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa.

Kuva 28. Kävijätyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot.

3.4 Vapaamuotoiset ajatukset

Vapaamuotoista palautetta antoi noin neljäsosa vastaajista. Kommenteissa korostettiin Vattajanniemen luontoarvoja ja ainutlaatuisuutta jopa kansainvälisesti. Useat keskittyivät kritisoimaan puolustusvoimien toiminnan vaikutuksia alueella nähden alueen liian arvokkaaksi raskaaseen sotaharjoituskäyttöön. Joidenkin mielestä alue sen sijaan pysyy parhaiten luonnontilaisena nimenomaan puolustusvoimien ansiosta.

Osa vastaajista kertoi vastustavansa palvelurakenteiden lisäämistä, jotta Vattaja pysyisi rauhallisena ja luonnonmukaisena alueena, eikä kaupallistuisi turistikyläksi. Aluetta pidettiin sellaisenaan ainutlaatuisena luontoelämyksenä, johon ei tarvita mitään kaupallisia palveluita. Monien vastaajien mielestä Vattajanniemelle pitäisi perustaa kansallispuisto.

Osassa palautteista oli ehdotuksia myös rakenteiden lisäämiseksi. Alueella kulkemista ohjaamaan ja helpottamaan toivottiin pitkospuita ja lisäksi yksi vastaaja halusi alueelle merkittyjä luontoreittejä. Useampi vastaaja huomautti Hakuntiin johtavien teiden olevan huonossa kunnossa. Hakunnissa huomautettiin myös olevan liian vähän parkkitilaa.

Uimaranta-alueille toivottiin lisää käymälöitä, pukukoppeja, roska-astioita ja tulentekopaikkoja. Kaksi vastaajaa toivoi alueelle lisää vuokratyössä olevia vapaa-ajanasuntoja. Toinen vastaaja näkisi näitä mielellään Lahdenkoopissa, toinen yleisen uimarannan lähistöllä. Lisäksi erään vastaajan mielestä Pitkämpauhan alueelle sopisi hyvin asuntovaunualue, ja yksi vastaaja sijoittaisi Pitkämpauhan länsipuolelle vierasvenesataman. Näiden lisäksi Vattajan alueelle toivottiin avoimissa kommenteissa muun muassa purjelautailusatamaa, merivesi-maauimalaa ja koirapuistoa Vonganpakan pohjoisosaan.

Muutama vastaaja moitii kyselylomaketta pituudesta, ja yksi huomautti sen keskittyvän liiaksi vaeltajiin ja muihin varsinaisiin luontoretkelijöihin vastaten heikosti muun muassa tavallisten jokamiehen oikeutta hyödyntävien ”keräilijöiden” tarpeisiin. Vapaamuotoinen palaute on koottu kokonaisuudessaan liitteeseen 3.

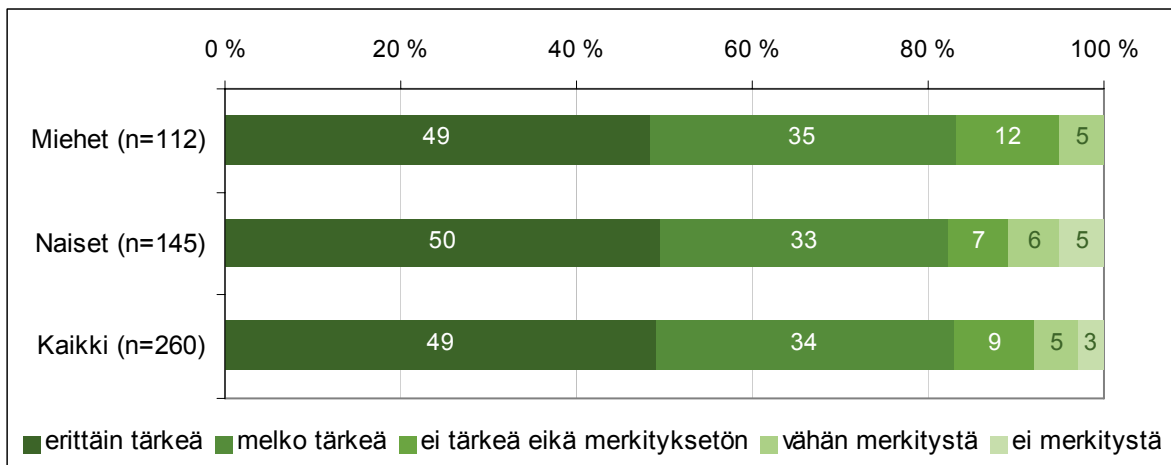
3.5 Valinnaiset ja aluekohtaiset kysymykset

3.5.1 Suunnitteluun osallistuminen

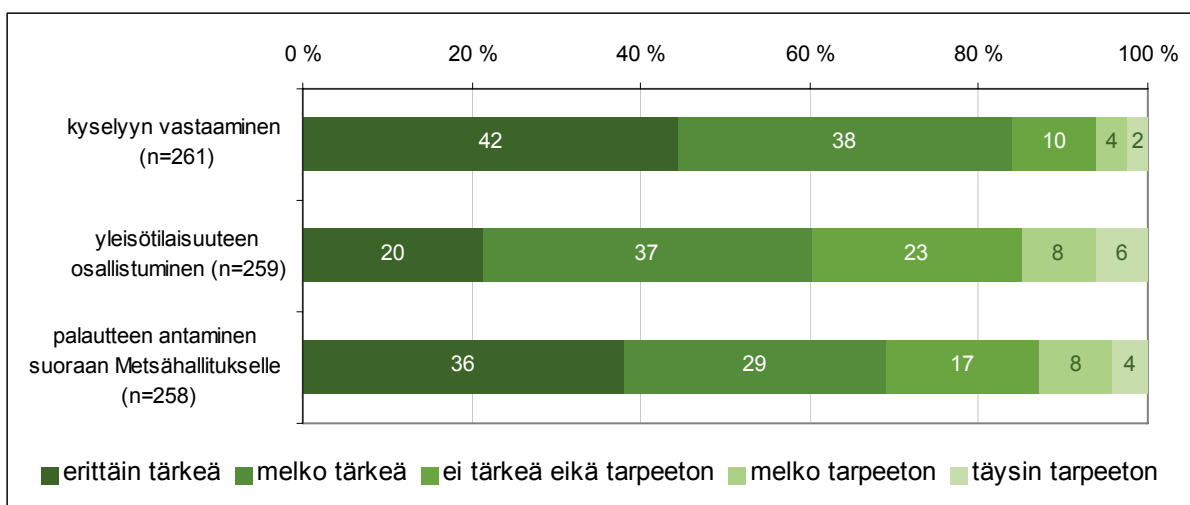
Vastaajista 49 % piti mahdollisuutta vaikuttaa Vattajan alueen hoidon ja käytön suunnitteluun erittäin tärkeänä ja 34 % melko tärkeänä. Vain 8 % uskoi vaikutusmahdollisuudella olevan vähän tai ei lainkaan merkitystä. Miehistä yksikään ei pitänyt vaikutusmahdollisuutta täysin merkityksettömänä (kuva 29), kun taas naispuolisista vastaajista tätä mieltä oli 5 %.

Hieman suurempi osuus postikyselyyn vastanneista lohtajalaisista (85 %) kuin Vattajalla tavoitteista vastaajista (81 %) piti vaikuttamismahdollisuutta erittäin tai melko tärkeänä.

Tärkeimpänä tapana vaikuttaa alueen suunnitteluun kävijät pitivät kyselyyn vastaamista, jota 80 % piti erittäin tai melko tärkeänä (kuva 30). Toiseksi tärkeimpänä vaikuttamistapana pidettiin palautteen antamista suoraan Metsähallitukselle. Vastaajista 36 % piti suoraa palautetta erittäin tärkeänä ja 29 % melko tärkeänä. Vähiten merkitystä nähtiin olevan yleisötilaisuuteen osallistumisella, tosin yli puolet vastaajista piti sitäkin erittäin tai melko tärkeänä tapana vaikuttaa.

Kuva 29. Vaikuttamismahdollisuuden tärkeys alueen suunnitteluun.

Kuva 30. Eri vaikuttamistapojen tärkeys alueen suunnittelussa.

Jonkin muun vaihtoehtoisen vaikuttamistavan mainitsi 13 vastaajaa. Nettisivuilla annettavaa palautetta tai yleensä internettiä piti tärkeänä kolme vastaajaa. Näiden lisäksi kaksi henkilökohtaisesti haastateltua kävijää korostivat pitävänsä suoran palautteen antamista Metsähallitukselle hyvänä vaikuttamistapana, mikäli se onnistuu helposti internetissä olevalla monivalintalomakkeella.

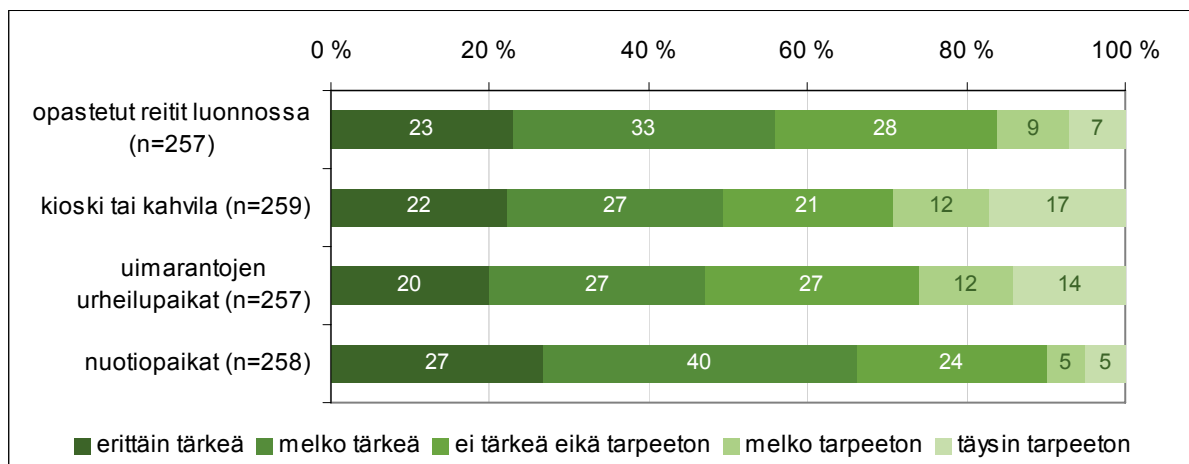
Neljä vastaajaa nosti esille tärkeänä vaikuttamistapana kunnan, jonka nähtiin edustavan parhaiten tavallisia kuntalaisia. Lisäksi mainittiin lehtiartikkelit, joukkovoima, Kalajoen rannat ja rehellisyys aluetta kohtaan. Kaksi vastaajaa kirjoitti pitävänsä vaikuttamistapoja tärkeinä, mutta kuitenkin vailla merkitystä.

3.5.2 Palveluiden ja tiedon kulun kehittäminen

Palveluista kaivattiin eniten lisää nuotiopaikkoja ja opastettuja reittejä luonnossa (kuva 30, ks. myös kuvat 31 ja 32). Kaksi kolmasosaa vastaajista piti nuotiopaikkojen lisäämistä alueella erittäin tai melko tärkeänä ja ainoastaan 10 % piti niitä tarpeettomina. Myös opastettuja reittejä toivoi lisää yli puolet vastaajista. Eräs vastaaja korosti kuitenkin tullessa Vattajalle nimenomaan rantojen takia, koska ne tarjoavat toisenlaisen elämyksen kuin Kokkolan kaupunkimaiset rannat.

Lähes puolet vastaajista piti tärkeänä myös uimarantojen urheilupaikkojen sekä kioski- tai kahvilapalveluiden lisäämistä alueella. Toisaalta erityisesti yrittäjien tuottamien palveluiden lisäämistä myös vastustettiin. Useampi vastaaja mainitsi alueen olevan luontoelämys, johon ei kaivata kaupallisia palveluita. Alueesta ei haluta vilkasta matkailukeskusta, vaan siinä arvostetaan nimenomaan vähäisiä kävijämääriä, rauhallisuutta ja puhtautta.

Avoimessa kohdassa eniten toivottiin rannoille lisää käymälöitä ja pukukoppeja sekä parempaa jätehuoltoa. Myös Lahdenkrooppiin vievän tiestön parantaminen ja pysäköintialueet saivat useita mainintoja. Vastaajien mainitsemat muut palvelut on esitetty taulukossa 25.

Kuva 30. Vastaajien mielipide palveluiden lisäämisen tärkeydestä Vattajanniemellä.

Taulukko 25. Muut kävijöiden mainitsemat palvelut, joiden kehittämistä pidettiin tärkeänä. Suluissa on mainintojen lukumäärä, mikäli niitä oli useampia.

Muu palvelu	Muu palvelu	Muu palvelu
yleisökäymälät (16)	puhdas luonto	opasteet kylästä
jätehuolto (10)	pelastusvene	rantavahdin palkkaus uimarannalle
pukukopit (7)	yhteistyö plv:n kanssa	ammusromun kerääminen rannoilta
paremmat tiet (5)	oma rauha	lintutornit
pysäköintialueet (4)	sauna	ravintola
koirapuisto (3)	luontopolku	alueelle pääsy elokuussa
ruokaravintola (2)	laitureita	peseytymismahdollisuudet
esim. paikka josta saa kalaruokia	tietoisuutta tulisi lisätä alueesta -> kansallispuistoksi	ampumaradat reserviläisten vapaa-ajankäyttöön
palveluja vesille	pitkospuut rannalle	pyöräilyreitit
päiväretkiä merelle	mahdollisuus liikkua hevosen kanssa	vesipiste

Kuva 31. Nuotiopaikkoja ja uimarantojen urheilupaikkoja voisi olla Vattajanniemellä enemmänkin. Kuva yleiseltä uimarannalta. Cecilia Halsti.

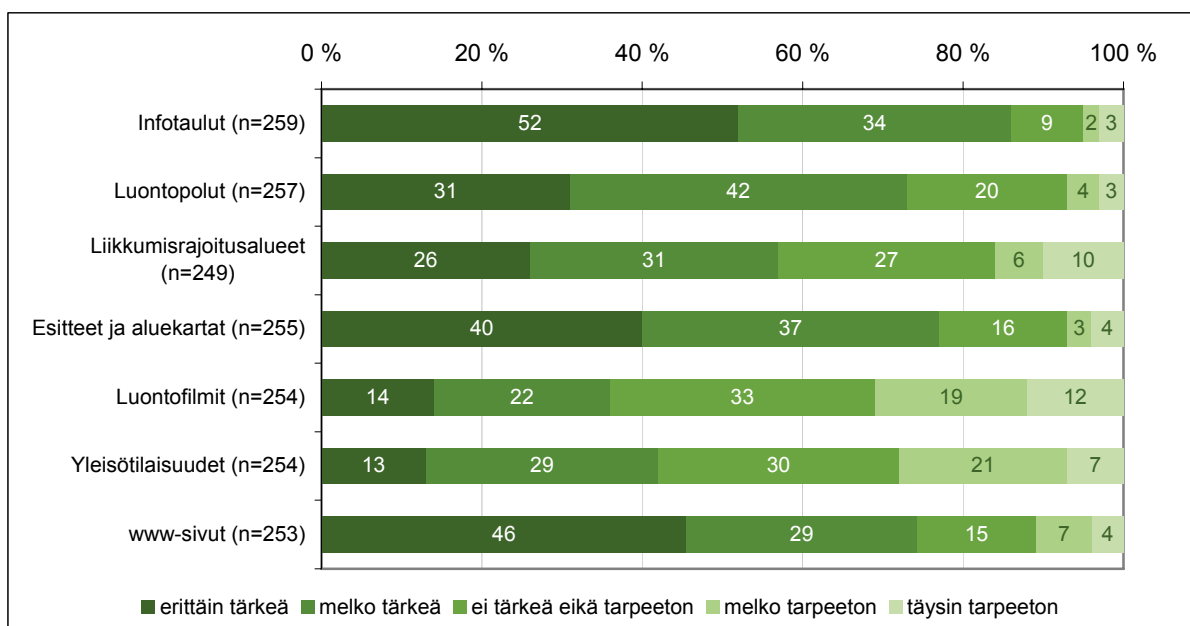

Kuva 32. Vastajaat kaipasivat Vattajanniemelle lisää opastettuja reittejä. Kuva Karipolulta. Cecilia Halsti.

Tärkeimpinä tiedon kulun ohjaamisen ja tiedon levityksen välineinä vastaajat pitivät infotauluja, verkkosivuja sekä esitteitä ja aluekarttoja (kuva 33). Infotauluja piti erittäin tai melko tärkeinä 86 %, esitteitä ja aluekarttoja 77 % ja verkkosivuja 75 % vastaajista. Liikkumisrajoitusalueista koki tarvitsevansa lisätietoa 57 % vastaajista. Vähiten kaivattiin yleisötilaisuuksia ja luontofilmejä, joita lähes kolmasosa vastaajista piti melko tai täysin tarpeettomina.

Merkittävä osa erityisesti uimarannalla haastatelluista muualta tulleista kotimaan matkailijoista tunsu huonosti Vattajan palvelutarjontaa. Palvelutarjonnasta puhuttaessa keskustelu kääntyikin helposti Ohtakaran saareen. Kävijät eivät tunteneet alueen laavuja ja nuotiopaikkoja, havaintotornejä, käymälöitä tai muita uimarannan kioskin ympärillä olevia palveluita. Muun muassa aluekarttojen ja -esitteiden tarpeellisuus tulikin haastatteluissa selvästi esille, mikäli aluetta halutaan kehittää.

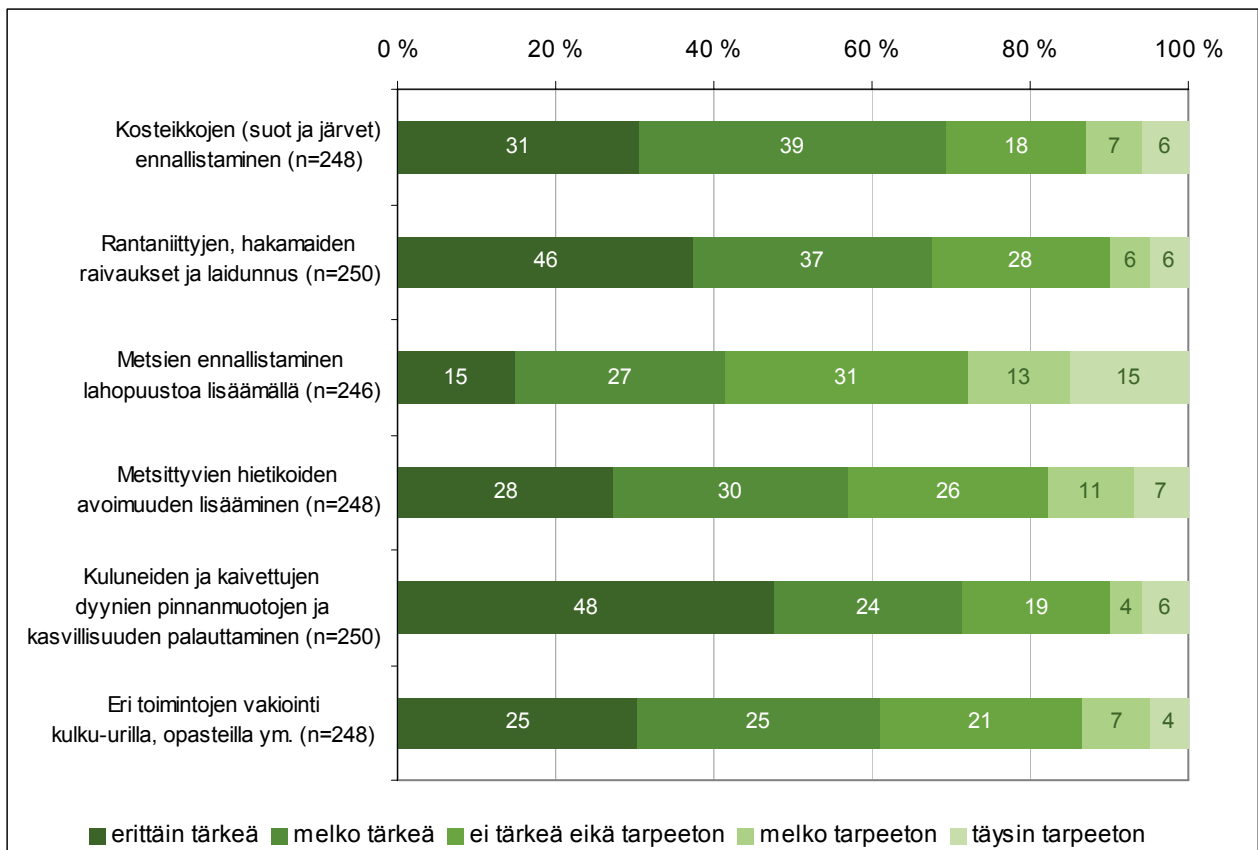

Kuva 33. Tiedon kulun ohjaamisen ja tiedon levityksen tärkeys.

3.5.3 Luonnonhoitotoimien tärkeys

Tärkeimpänä luonnonhoitotoimena alueella nähtiin kuluneiden ja kaivettujen dyynien pinnanmuotojen ja kasvillisuuden palauttaminen (kuva 34). Lähes kolme neljäsosaa vastaajista piti sitä erittäin tai melko tärkeänä. Seuraavaksi tärkeimpinä luonnonhoitotoimina pidettiin kosteikkojen ennallistamista sekä rantaniittyjen tai hakamaiden raivauksia ja laidunnusta. Kaiken kaikkiaan mainittuja luonnonhoitotoimia pidettiin tärkeinä. Ainoastaan metsien ennallistamista lahoppuustoa lisäämällä piti tärkeänä alle puolet vastaajista, ja erittäin tärkeäksi sen näki vain 15 % vastaajista.

Jonkin muun luonnonhoitotoimen mainitsi 19 vastaajaa (taulukko 26). Lähes kaikki olivat halunneet nostaa esiin puolustusvoimien jälkien poistamisen.

Kuva 34. Luonnonhoitotoimien tärkeys Vattajanniemellä kävijöiden mielestä.

Taulukko 26. Muut kävijöiden mainitsemat tarpeelliset luonnonhoitotoimet (n = 19).

Luonnonhoitotoimi muu
Tiestön maisemointi muuhun luontoon sopivaksi (rumat kivet pois)
Armeijan jälkien poistaminen
PV-romun poisto
Tuliasema-alueiden siistiminen
Luonnonsuojelulla alueella on kiire
Mikään näistä ei toteudu ennen kuin puolustusvoimat luopuu alueesta
Suojelualueet
Romut, armeijan ja muovi ym. tötteröt
Puolustusvoimien ammuksien ym. siivous
Ammusjäteraivaus
Rinnakkaiselo
Puolustusvoimien roskaaminen, saastuttaminen kuriin!
Metallin ampuminen mereen rajoitettava
Pönttöjä, ruokintaa eläimille, pienpetojen metsästys
Normaali metsänhoito
Yli 1500 kg:n ajoneuvot pois Vattajanniemeltä, koskee myös puolustusvoimia.
Ainutlaatuisuuden huomioiminen, tutkimustyö
Pois puolustusvoimat saastuttamasta
Kyllä armeija hajoittaa ja tuhoaa kulku-urat -> tarpeettomia

Vastaajilta tiedusteltiin myös, mitkä olisivat heidän mielestään sellaisia merkittäviä luontokohteita Vattajalla, jotka tulisi huomioida suojelussa tai ennallistamisessa. Eniten mainintoja saivat hiekkadyynit, jotka mainittiin kaikkiaan 30 kertaa. Useita mainintoja saivat myös muun muassa yleisesti ranta-alueet, Kommelipakat, Lahdenkroopin alue ja hiekkarannat sekä Lahdenkroopin järvi (kuva 35), joka tulisi vastaajien mielestä puhdistaa. Myös muiden lampien ja kosteikkojen, kuten Vatunginjärven, ennallistamista toivottiin. Osa vastaajista korosti kokonaisuuden merkitystä eikä halunnut nostaa esiin mitään yksittäistä kohdetta.

Ammusjäte tulisi kävijöiden mielestä kerätä pois hietikolta ja merestä. Alue haluttiin rauhoittaa ammunnoista lintujen pesintäaikaan, ja muutenkin haluttiin minimoida ammuntojen haitat luonnolle. Myös kalastukselle tärkeät alueet, kuten siikojen ja lohien kutupaikat, haluttiin rauhoittaa ammunnoilta. Vastaajien mainitsemat luontokohteet on koottu kokonaisuudessaan liitteeseen 2.

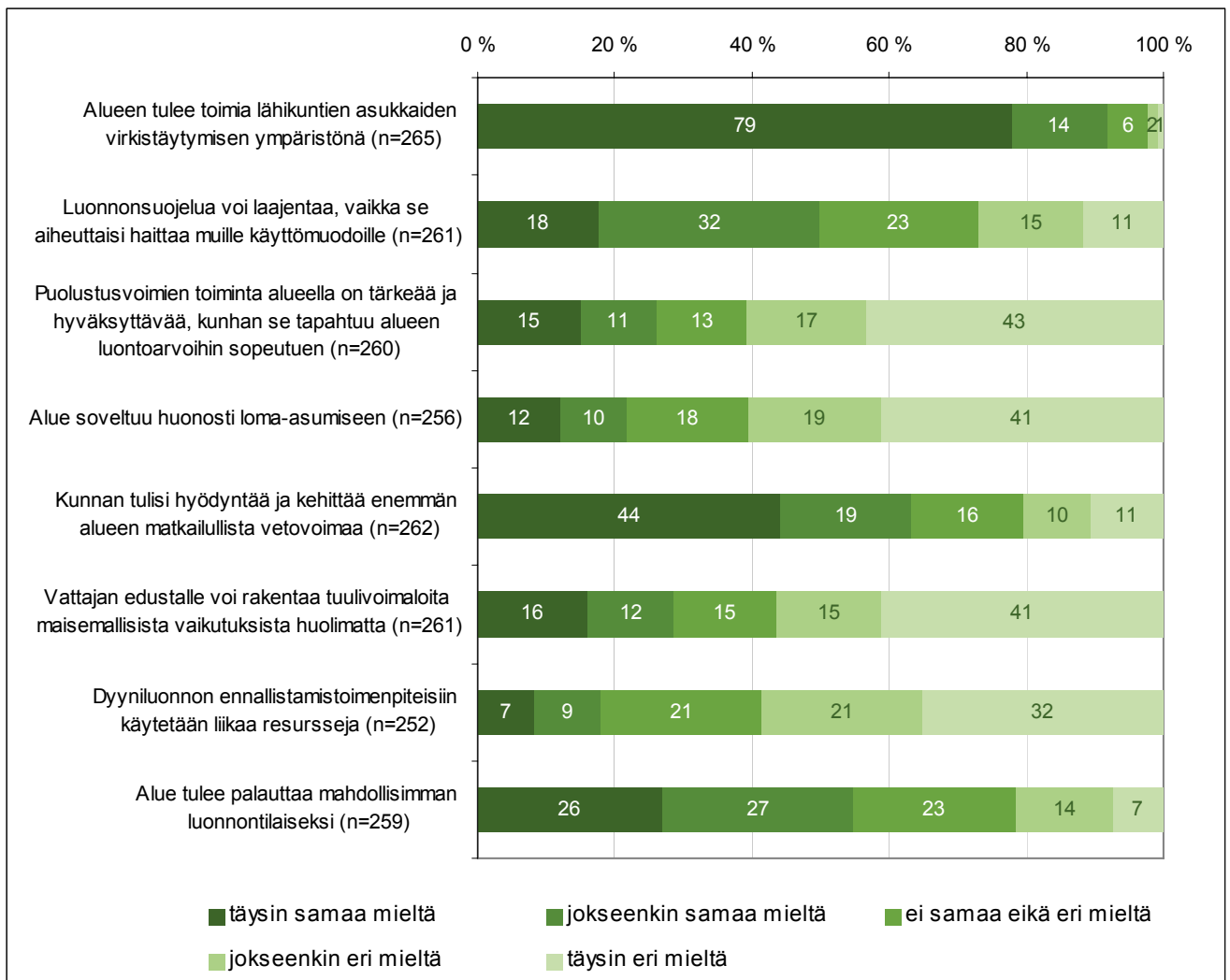

Kuva 35. Lahdenkroopin järven kunnostamista pidettiin tärkeänä. Kuva: Cecilia Halsti.

3.5.4 Eri käyttömuotojen merkitys Vattajanniemellä

Vastaajat pitivät hyvin tärkeänä, että Vattajanniemi toimii lähikuntien asukkaiden virkistytymisen ympäristönä myös jatkossa (kuva 36). Myös matkailutoiminnan kehittämiseen suhtauduttiin varsin myönteisesti. Vastaajista 44 % oli ehdottomasti sitä mieltä, että kunnan tulisi hyödyntää ja kehittää enemmän alueen matkailullista vetovoimaa. Osa totesi väitteeseen olevan vaikea ottaa kantaa, koska alue ei ole kunnan hallinnassa. Valtaosa vastaajista oli sitä mieltä, että alue soveltuu myös loma-asumiseen.

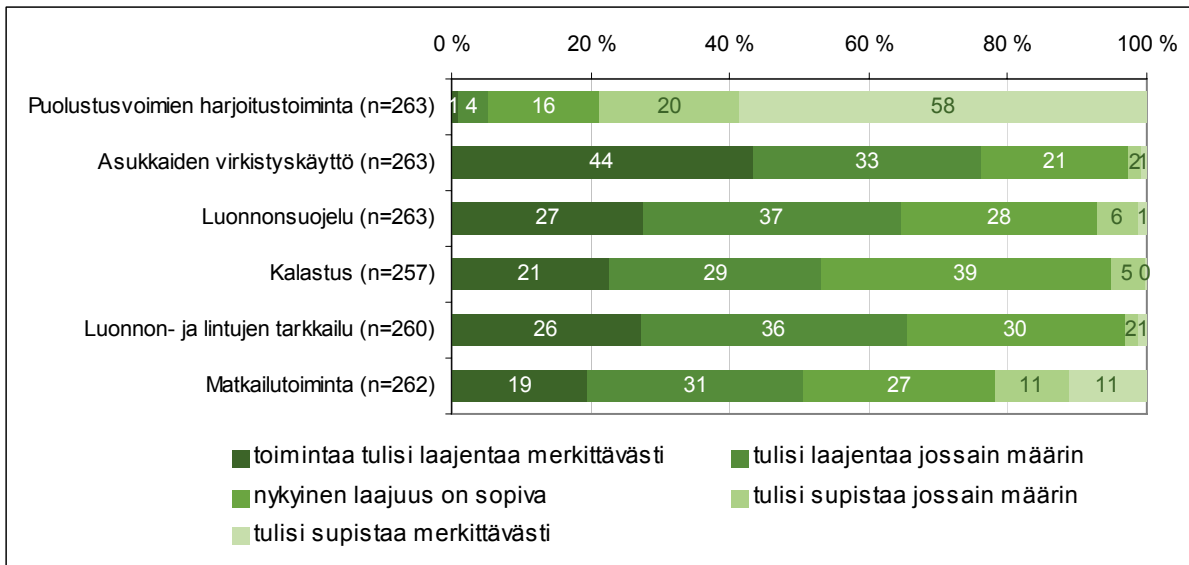
Myös luonnonsuojelun laajentamiseen ja alueen palauttamiseen luonnontilaiseksi suhtauduttiin melko myönteisesti. Yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, ettei dyniluonnon ennallistamistoimenpiteisiin käytetä liikaa resursseja. Sen sijaan tuulivoimaloita ei pääasiassa haluttu Vattajan edustalle eikä puolustusvoimien toimintaa alueella pidetty tärkeänä ja hyväksyttävänä, vaikka se tapahtuisi alueen luontoarvoihin sopeutuen.

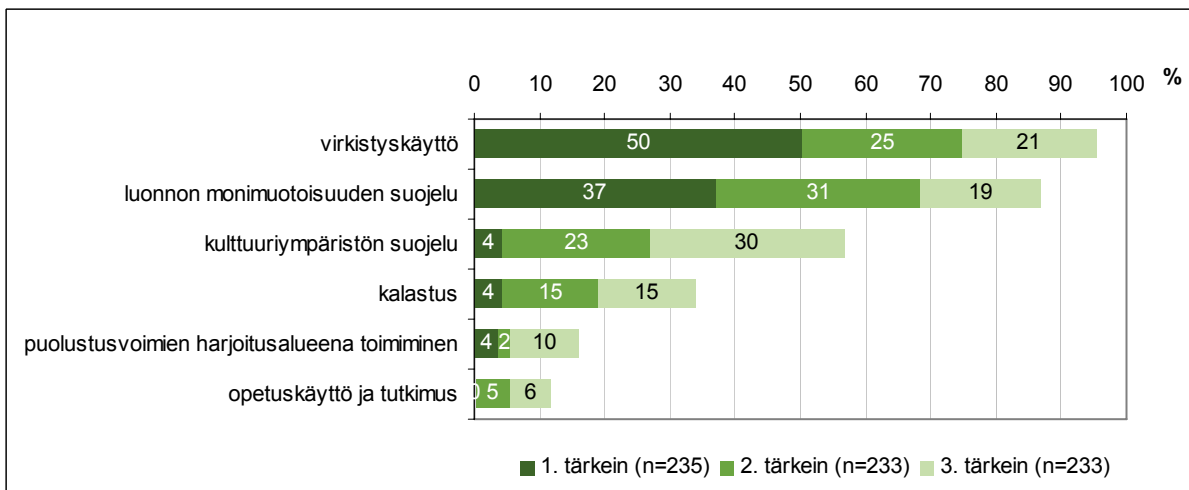
Kuva 36. Vastaajien mielipide Vattajanniemen aluetta koskevista väittämistä.

Vastaajista 58 %:n mielestä puolustusvoimien harjoitustoimintaa tulisi supistaa alueella merkittävästi ja 20 %:n mielestä jossain määrin. Vain 5 % vastaajista oli sitä mieltä, että harjoitustoimintaa tulisi laajentaa. Eniten toivottiin laajennettavan asukkaiden virkistyskäyttöä, luonnon- ja lintujen tarkkailumahdollisuuksia sekä luonnonsuojelua, jonka laajentamista kannatti 64 % vastaajista. Vain 7 % oli sitä mieltä, että luonnonsuojelua alueella tulisi supistaa. Sekä kalastusta että matkailutoimintaa laajentaisi 50 % vastaajista (kuva 37).

Vastaajia pyydettiin valitsemaan annetuista vaihtoehdoista mielestään kolme Vattajanniemen tärkeintä tehtävää tärkeysjärjestyksessä. Joka toinen vastaaja valitsi alueen tärkeimmäksi tehtäväksi virkistyskäytön, jonka lähes kaikki sijoittivat kolmen tärkeimmän tehtävän joukkoon. Myös luonnon monimuotoisuuden suojelua piti kaikkein tärkeimpänä tehtävänä merkittävä osa vastaajista (37 %). Kulttuuriympäristön suojelun sijoitti kolmen tärkeimmän joukkoon 57 % ja kalastuksen 34 % vastaajista. Puolustusvoimien harjoitusalueena toimimisen näki tärkeimmäksi tehtäväksi 4 %, 2. tärkeimmäksi 2 % ja 3. tärkeimmäksi 10 % vastaajista. Opetuskäyttö ja tutkimus jäivät viimeiseksi 11 %:n sijoittaessa ne kolmen tärkeimmän tehtävän joukkoon (kuva 38).

Kuva 37. Eri käyttömuotojen laajuuden oikea kehittämissuunta Vattajanniemellä.

Kuva 38. Vattajanniemen alueen kolme tärkeintä tehtävää vastaajien mielestä.

4 Tulosten tarkastelu ja yhteenveto

Vattajanniemen kävijöistä hieman yli puolet oli naisia. Suurin kävijäryhmä olivat 45–54-vuotiaat, mutta 25–34-vuotiaiden osuus oli lähes yhtä suuri, yli neljännes alueella tavoitetuista kävijöistä. Alueella tavoitetut kävijät olivat melko hyvin koulutettuja, sillä 44 % oli suorittanut korkeakoulututkinnon.

Kävijöistä lähes 60 % oli tullut Vattajalle Keski-Pohjanmaalta. Paikallisille lohtajalaisille ja muille lähikuntien asukkaille alue oli tärkeä virkistysalue ja kokkolalaisille alue tarjosi ainutlaatuista rauhaa kaupunkielämään verrattuna. Seuraavaksi eniten kävijöitä oli muualta Pohjanmaalta ja Uudenmaan suurista kaupungeista. Alueelle saavuttiin pääasiassa henkilöautolla.

Kaksi kolmasosaa vastaajista asui lapsiperheessä, ja alueelle tultiinkin pääasiassa oman perheen kanssa. Joka toiseen seurueeseen kuului alle 15-vuotiaita lapsia. Tärkeimmät syyt Vattajanniemellä vierailuun olivat rentoutuminen, luonnon kokeminen, maisemat, poissa melusta ja saasteista oleminen, yhdessäolo oman seurueen kanssa sekä henkinen hyvinvointi. Meri yhdistettynä puhtaisiin ja rauhallisiin rantoihin teki alueesta monen mielestä ainutlaatuisen. Siisteys ja turvallisuus olivat myös merkittäviä erityisesti lapsiperheitä alueelle houkuttelevia tekijöitä.

Suosituimmat harrastukset olivat uinti ja auringonotto. Näiden ohella alueella harrastettiin etenkin kävelyä, luonnon tarkkailua ja eväretkeilyä.

Yli puolet vastaajista oli käynyt yleisellä uimarannalla. Vattajalla tavoitettujen kävijöiden perusteella paikalliset asukkaat liikkuvat enemmän Lahdenkroopissa ja Hakunnissa, kun taas muualta tulleet matkailijat suosivat yleisen uimarannan aluetta, poikkeuksena kuitenkin Lahdenkrooppiin ympäri Suomen saapuneet leijasurffaajat. Valtaosa postikyselyyn vastanneista lohtajalaisista ilmoitti kuitenkin käyneensä viimeksi yleisellä uimarannalla. Vaikuttaakin siltä, että myös monet paikalliset asukkaat käyvät pääasiassa uimarannan alueella. Syyt voivat olla esimerkiksi palvelut, hyvä tieyhteys tai haluttomuus liikkua ampuma-alueella. Viimeiseen saattaa olla syynä myös tiedon puute jokamiehenoikeuksista alueella. Myös muilla ranta-alueilla esiintyi jonkin verran virkistyskäyttöä ja ulkoilua. Maastossa liikkujia oli hyvin vähän.

Päiväkävijöitä oli vastaajista 86 %. Päiväkävijöiden vierailu kesti keskimäärin noin 3,5 tuntia, tosin käynnin pituus vaihteli puolesta tunnista 12 tuntiin. Vattajan alueella yövyttiin siis melko harvoin, mikä selittyy sillä, että kävijät tulivat pääasiassa lähialueilta. Alueella yövyttiin useimmiten joko asuntoautossa tai -vaunussa tai omassa mökissä ja jonkin verran myös teltoissa. Tutkimusalueen lähistöllä yövyttiin hieman useammin. Pääasiassa nämä olivat loma-asunnon omistajia Oh-takarista tai Hakunnista, jotka liikkuvat myös Vattajan alueella.

Kävijöiden ennako-odotukset vastasivat todellisuutta melko hyvin, olihan Vattajanniemi valtaosalle tuttu jo ennestään. Vain 7 % vastaajista oli alueella ensimmäistä kertaa. Keskimäärin vastaajat olivat käyneet alueella noin 80 kertaa. Parhaiten todellisuutta vastasivat ennako-odotukset luonnonympäristön suhteen. Luonnonympäristö onkin alueen ehdoton valtti verrattuna harrastusmahdollisuuksiin tai reitteihin ja rakenteisiin. Etenkään reitit ja rakenteet eivät vastanneet kävijöiden odotuksia kovin hyvin.

Tutkimuksessa tiedustelluista asioista kävijöitä häiritsivät eniten luonnonympäristön käsittely ja liikkumisrajoitukset. Puolustusvoimat herätti kävijöissä muutenkin tunteita, mikä tuli ilmi erityisesti avoimissa kommentteissa. Liikkumisrajoitukset häiritsivät, vaikka tutkimusajankohtana heinäkuussa alueella ei pidetty suurempia harjoitusleirejä. Kävijöiden keskuudessa esiintyi kuitenkin jonkin verran epä tietoisuutta siitä, missä liikkuminen alueella oli ylipäänsä sallittua.

Alueen palvelurakenteissa nähtiin paljon puutteita, mutta toisaalta rakenteita myös vastustettiin, koska alue haluttiin pitää rauhallisena. Eniten puutteita nähtiin uimarantojen varustuksessa, jätehuollon toteutuksessa ja ohjauksessa, polttopuissa ja yleisökäymälöissä. Myös pysäköintipaikkoja, laitureita, nuotiopaikkoja ja opastettuja reittejä toivottiin lisää. Lisäksi Hakuntiin ja Lahdenkrooppin vievien teiden huono kunto harmitti vastaajia. Eniten vastaajat sen sijaan arvostivat maaseman vaihtelevuutta ja uimarantojen siisteyttä.

Liikkumisrajoitusten ohella myös alueen palvelurakenteista esiintyi epätietoisuutta. Karipolku, laavut ja muut nuotiopaikat olivat monelle tuntemattomia, kuten myös uimarannan kioskille keskitetyt palvelut. Infotaulut, verkkosivut sekä esitteet ja aluekartat tulisivatkin alueella tarpeeseen. Myös vastaajat pitivät niitä tärkeinä.

Kävijätyytyväisyyden osatekijöiden (häiriötekijät, odotukset, ympäristö, palvelut) perusteella lasketun kävijätyytyväisyysindeksin perusteella Vattajanniemen kävijät olivat melko tyytyväisiä vierailuunsa alueella. Kävijätyytyväisyysindeksi oli 3,5.

Mahdollisuutta vaikuttaa Vattajanniemen alueen suunnitteluun piti melko tai erittäin tärkeänä 82 % vastaajista. Tärkeimpänä vaikuttamistapana pidettiin kyselyyn vastaamista ja seuraavaksi tärkeimpänä suoran palautteen antamista Metsähallitukselle. Sen sijaan yleisötalaisuuteen osallistuminen ei ollut kaikkien vastaajien mieleen, tosin hyvin harva näki niidenkään olevan täysin tarpeettomia.

Kävijät suhtautuivat myönteisesti luonnonsuojeluun alueella, 64 %:n mielestä luonnonsuojelua tulisi jopa laajentaa alueella. Luonnonsuojelun laajentamisen kannalla oli kuitenkin vain 40 % vastaajista, mikäli siitä aiheutuisi haittaa muille käyttömuodoille. Tärkeimpänä luonnonhoitotoimena pidettiin kuluneiden ja kaivettujen dyynien pinnanmuotojen ja kasvillisuuden palauttamista. Hiekkadyynien ohella myös lampien ja kosteikkojen, erityisesti Lahdenkrooppin järven, ennallistamista pidettiin tärkeänä. Dyynien merkitys siis ymmärrettiin alueella hyvin ja Vattajanniemeä ehdotettiin jopa lisättäväksi kansallispuistoverkoston.

Lopuksi vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa eri käyttömuotojen soveltuvuuteen Vattajanniemen alueelle. Alueen toimimista virkistyskäytössä pidetään erittäin tärkeänä, ja sitä tulisi vastaajien mielestä mahdollisuuksien mukaan laajentaa alueella. Virkistyskäyttöä pidettiin selvästi alueen tärkeimpänä tehtävänä. Matkailutoiminnan laajentamiseen suhtautui myönteisesti puolet vastaajista. Myös edellytyksiä luonnon ja lintujen tarkkailemiselle tulisi vastaajien mielestä parantaa esimerkiksi aluekarttojen, luontopolkujen ja havaintotornien muodossa.

Puolustusvoimien toimintaan vastaajat suhtautuivat pääasiassa hyvin kriittisesti vaatien sen supistamista alueella, 16 % kuitenkin sijoitti sen alueen kolmen tärkeimmän tehtävän joukkoon. Virkistyskäyttäjän näkökulmasta alue on liian arvokas harjoituskäyttöön.

Kiitokset

Kävijätutkimuksen teko Vattajanniemen hiekkadyneillä on ollut paitsi mielenkiintoista myös tuulista ja paahtavaa. Työ on opettanut matkan varrella monta asiaa, sillä tämä tutkimus on ollut teki-jälleen ensimmäinen. Suuret kiitokset neuvoista ja avusta sekä ASTA-tietojärjestelmään liittyneiden ongelmien ratkaisemisesta Liisa Kajalalle, Carina Wennströmille, Matti Mäntyselle ja Kari Hallantielle Metsähallitukseen.

Lohtajan kunta luovutti asukkaiden osoitetiedot ja Sigma-konsultit postilaatikon käyttööni – kiitos siitä heille. Sigma-konsulttien Hannu Tikkanen antoi myös arvokkaita kommentteja kyselylomakkeen suunnitteluvaiheessa. Pekka kuljetti laatikoita ja aineistonkerääjää ympäri Vattajanniemeä tarjoten jaloille niiden tarvitsemaa lepoa. Kiitokset myös uimarannan kioskin työntekijöille tuulisten ja hiljaisten päivien kahveista. Vattajan kämppäkavereitani, Satua ja Ainoa, haluan kiittää kannustamisesta ja mukavista hetkistä mm. hiekkapyödyksillä ja nuotiolla. Niitä hetkiä on kaivannut monitorin edessä istuessa. Erityiset kiitokset Pirjo Hellemaalle kaikesta avusta, mutta ennen kaikkea positiivisesta asenteesta. Lämpimät kiitokset myös avopuolisolleni Tommille, jonka apu on ollut korvaamaton raportin kirjoitusvaiheessa. Kiitos, että olet jaksanut kuunnella ”linnunlaulua-ni” tietokoneohjelmien kanssa taisteltaessa. Lopuksi suurimmat kiitokset, jotka kuuluvat kaikille tutkimukseen vastanneille Vattajanniemen kävijöille.

Lähteet

- Erkkonen, J. & T. Sievänen 2001: Kävijätutkimusopas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja B 62. 73 s.
- Keski-Pohjanmaan liitto 2001: Keski-Pohjanmaan arvokkaat maisema-kulttuurialueet. – Keski-Pohjanmaan liitto, Kokkola. 181 s.
- Metsähallitus 2005: Vattajan dyyni Life -hankesuunnitelma. Epävirallinen hakemuslomake. – Metsähallitus, Pohjanmaan luontopalvelut, Vaasa.
- Ohtakari 2006: Ohtakarin kotisivu. – <<http://www.ohtakari.net/>>, viitattu 31.1.2007.
- Pitkänen, E. 2003: Hanketason osallistava suunnittelu Metsähallituksessa. – Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 46. 51 s.
- Puolustusministeriö 2006: Lohtajan ampuma-alueen lunastusmenettely hyväksyttiin. Tiedote 14.12.2006. – <http://www.defmin.fi/index.phtml?2963_m=2902&s=347>, viitattu 15.1.2007.
- Rahjan saaristo 2007: LIFE-luontoprojekti. – <<http://www2.kalajoki.fi/rahjansaaristo/index.htm>>, viitattu 31.1.2007.
- Sigma Konsultit 2004a: Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueen maankäytön luontovaikutukset 2004. – Puolustushallinnon rakennuslaitos, keskusyksikkö, Helsinki.
- Sigma Konsultit 2004b: Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueen maankäyttösuunnitelma 2004: Suunnitelmaselostus. – Puolustushallinnon rakennuslaitos, keskusyksikkö, Helsinki.

Aineiston keruuaikataulu

UR = uimaranta

LK = Lahdenkrooppi

HAK = Hakunti

heinäkuu 2006

<i>päivä</i>	<i>su 9.7.</i>		<i>ma 10.7.</i>		<i>ti 11.7.</i>		<i>ke 12.7.</i>		<i>to 13.7.</i>	<i>pe 14.7.</i>		<i>la 15.7.</i>	<i>su 16.7.</i>
<i>paikka</i>	UR	LK	UR	HAK	UR	HAK	LK	HAK	LK	UR	LK	LK	UR
<i>kpl</i>	7	20	2	2	13	1							4
	<i>laatikko</i>						4	4	2	3	2	1	3

<i>päivä</i>	<i>ma 17.7.</i>			<i>ti 18.7.</i>	<i>to 20.7.</i>		<i>pe 21.7.</i>	<i>ma 24.7.</i>		<i>ti 25.7.</i>	<i>ke 26.7.</i>	<i>to 27.7.</i>
<i>paikka</i>	UR	LK	HAK	LK	LK	HAK	UR	LK	LK	HAK	UIM	LK
<i>kpl</i>	22					4	2		1			
<i>laatikko</i>		5	1	3	2	5	2	1	3	4	4	4

lomakkeet yhteensä, kpl 131

(lisäksi 10 lomaketta palautettiin postitse)

Postikyselylomakkeet lähetettiin 7.7.2006 ja ne tuli palauttaa 6.8.2006 mennessä.

Merkittävät luontokohteet

Merkittävä luontokohde, joka tulisi huomioida suojelussa ja/tai ennallistamisessa

Lahdenkroopin hiekkarannat

Rannat, dyynit ja suometsät

Koko alue

Dyynit

Rantaniityt, hakamaat

Lahdenkroopin järvi

Lahdenkroopin järven puhdistaminen. Vieraiden maalajien levittäminen joka puolelle puolustusvoimien toimesta pilaa maiseman. Harjujen kaivaminen estettävä.

Dyynialueen säilyttäminen

Ranta-alueet, dyynit

Hiekkadyynit

Lahdenkroopin järven puhdistaminen armeijan laskemista jätevesistä (20 v)

Rantadyynit

Kokonaisuus tärkeä

Koko Vattajanniemi kaikkine dyyneineen

Hiekkadyynit, eläimet sekä kasvillisuus -> puhdas ranta

Dyynit, linnut, kasvit

Lahdenkroopin järvi

Kommelipakan ja Tarkastajapakan välinen alue, jonka armeija on pilannut holtittomalla toiminnallaan

Vonganpakan ja Kommelipakan alueet puolustusvoimien jäljiltä em. alueilla tonneittain mm. hylsyjä hietikolla ja rantavesissä

Alue luonnontilassa, armeija pois alueelta, ei mökkejä alueelle

Alue luonnontilassa

Hiekkadyynit

Kosteikot, merenrantaniityt

Kommelipakat

Lahdenkroopin alue

Dyynialueen ja sen lampien ja kosteikkojen ennallistaminen

Vapaat liikkuvat dyynit, eläimet, meri, järvet, luonnon kasvit

Siikojen ja lohien kutupaikka ainutlaatuinen sellainen, ei ihmisten tuhottava sitä

Hiekkapakat, dyynit, ranta

Dyynien pitäminen puustosta vapaana

Koko Vattajan alue

Koko natura-alue

Lammet, hiekkadyynit

Romantikkojen rantaviivojen kävelykuntoisena säilyttäminen = vapaa ammuksista yms., "sisämaan" dyynit

Ranta-alueet

Osmankäämi

Koko Vattajan alue tulisi suojella armeijan raiskaukselta, sillä se on ainutlaatuinen ja Pohjois-Euroopan laajin hiekkadyynialue!

Dyynit, ja armeija pois alueelta!

Rantahietikot/dyynit

Paras suojelija Puolustusvoimat. Alue olis muuten pilattu aikoja sitten ilman puolustusvoimia.

Hakunti ja muut hiekkarannat ja näiden luonto

Rannat, uimaranta

Rantapusikkojen siivous = poisto

Alueen kuivattujen lampien vesittäminen, keskeinen dyynialue

Hiekkaranta, dyynit

Lahdenkrooppi, kämppävattaja

Merkittävä luontokohde, joka tulisi huomioida suojelussa ja/tai ennallistamisessa

Dyynit

Lahdenkroopin järvi, Vaturingin järvi

Lahdenkroopin hiekkarantojen suojelu

Lahdenkrooppi luonnontilaan = huvilat pois

Lahdenkrooppi, Kommelipakka, Kalso, Hakunti

Koko dyynialue

Hiekkadyynit

Koko Lahdenkroopin alue, joka tulisi rajata puolustusvoimien käytön ulkopuolelle. Alueen siviilikäyttö on estänyt puolustusvoimia tuhoamasta alueita niin kuin se on tehnyt muualla Vattajanniemellä.

Kommelipakka ympäristöineen

Metsien ja rantojen. Puolustusvoimat roskaa aluetta ja maanpinta kuluu. Hauleja löytyy joka paikasta. Säästetään jokin alue ennallaan. Ainutlaatuinen alue.

Estää meren rehevöityminen ja saastuminen

Hiekkadyynit, Vaturinginjärvi

Kaikki hiekkadyynit entiselleen, tiet pois!

Lahdenkrooppi

Armeija pois dyyneiltä

Rantojen puhtaus

Hiekkadyynit

Lahdenkroopin alue, Hakunnin niemi, Lahdenkroopin järvi, Kalsonnokka

Koko alue

Lahdenkroopin alue

Lintujen pesintä, muuttoaikana AINA ammutaan -> häiriöt luonnolle. Kasvillisuuden ja hyönteisten suojelu. Talvella vähiten ampumaleirityksestä on häiriöitä luonnolle sekä ympäristölle!

Kommelipakan alue, Lahdenkrooppi mökkeineen = mökit voitava kunnostaa!

Armeija pois sieltä

Ympäristö ja sen kasvillisuus

Dyynialueet, metsät

Lahdenkroopin vesistö, ojat, ahman pesä, nuoret metsät pitää harventaa

Hiekkadyynit ja vesistö

Rannan lisäksi merialue rauhoitettava, armeijan ampumien romujen siivous merestä, rantahietikosta rauta pois. Kulku-urat, jotta kasvisto suojassa. Koko niemen Ohtakaran pää kokonaan siviilikäyttöön. Kansallispuistoksi.

Dyynit. Meri ja maa-alueen puhdistus ampumajätteistä

Pesivät linnut keväällä (uhanalaiset) Kasvillisuus. Dyynit – lentohietikko. Meriveden puhtaus. Kulttuurihistoriallinen mökkialue Lahdenkroopissa ja kalastukselle tärkeät alueet – ARVOT JA PAIKALLISUUS!

Lahdenkroopin järvi

Koko Vattajanniemi

Uimaranta

Hienot ja ainutlaatuiset hiekkarannat

Dyynit, järvet, ranta

Esim. Kommelipakat ja Pitkäpauha. Ammusjäte pitäisi saada pois hietikolta (+ ammusjäte merestä)

Puolustusvoimien tarpeeton möyryäminen raskaalla kalustolla hietikolla aisoihin!

Vesistöt rehevöityy armeijan toiminnan takia! Asialle tulisi tehdä jotain! Hiekkadyynit turmeltu raskaalla kalustolla. Tiet paskana.

Lahdenkrooppi siihen tilaan missä oli 1950-luvulla. Puolustusvoimien jäteallas ym.

Vapaamuotoinen palaute

Vapaamuotoinen palaute

Uimarannalla olevat jättepisteet voisi merkitä paremmin. Ovat liian pieniä, eivätkä näy kauas.

Alueen rakennuskanta saatettava nykyaikaiselle tasolle. Maanomistajan toimesta hoidettava tiestö kuntoon. Alueella olevat pysyvät oikeudet huomioitava kehitystyössä. Laajemmasta näkökulmasta katsottuna alue on aivan liian arvokas raskaaseen sotaharjoituskäyttöön. Tämä kysely muuten aivan liian pitkä tienpäällä täytettäväksi. Kyllä tai ei puolustusvoimille tai virkistyskäytölle riittää.

Käyn Vattajalla lähes päivittäin; viikonloppuisin omalla mökillä tulee yövyttyä, muina päivinä käytyä iltasella. En täytä tätä kyselykaavaketta kuin nyt tämän kerran. Kaavakekysely melko työläs täytettävä, vastausprosentti kärsii!

Toivottavasti palautteet menevät eteenpäin ja niitä "kuunnellaan" eli ei tehdä tätä kyselyä muuten vain!

Hienoa, että tällainen kysely on tehty. Toivottavasti kaikki osapuolet ymmärtävät alueen ainutlaatuisuuden pian. Vattajanniemi tulisi ainakin osittain rajata luonnonpuistoksi. Onnea ja puhtia työhönne!

Tämä on puutteellinen. Käydään siellä paljon enemmän mutta ei tähän voi merkata ja ei kaikkea vuosilukuja muista ja päivämääriä ja tunteja. Minäkin olen käynyt armeijan alueella useita kertoja koiran kanssa ja ollut armeijan partiolta piilossa, eihän sitä joka pikkuaasiasta voi ilmoittaa eikä muista.

Kiitos että kyselitte!

Lohtajan kunta on taloudellisissa vaikeuksissa eikä ole hyötynyt armeijan olemassa olosta juurikaan, vain 1 työpaikka. Jos kunta saisi alueen, Pohjois-Euroopan laajimman hiekkarannan omaan käyttöönsä, sitä voitaisiin kehittää 100 % matkailun käyttöön ja alueen asukkaiden (lähikuntien) virkistykseen. Kalajoen kanssa yhteistyössä tästä voisi tulla vilkas matkailualue ja kunnan talous voitaisiin pelastaa uusien työpaikkojen myötä. Armeijalle kyllä löytyy harjoitusalueita muualta, esim. Rovajärveltä. Tämä aikoinaan julkisuudessa käyty keskustelu on vain entisestään huonontanut kunnan mainetta. Uudet asukkaat eivät uskalla eikä halua kun armeija paukuttelee ja rajoittaa asukkaiden vapaa-ajan viettomahdollisuuksia.

Puolustusvoimien toiminta on johtamassa mm. kalastuksen alasajoon kunnassa. Kalastuselinkeinon harjoittamisen mahdollisuudet pitäisi palauttaa ennalleen. Alueen siviilikäyttö on säilyttänyt Lahdenkroopin luontoa armeijan tuhoisilta jäljiltä. Vastaavasti hyvin laajamittainen siviilikäyttö voi vahingoittaa alueen herkkää luontoa, mikäli sinne ei ole muodostettu keskitettyjä kulku-reittejä ja nuotiopaikkoja sekä yleisö-wc:tä.

Omalta osaltani en voi koskaan ymmärtää, minkä vuoksi suomalaisella yhteiskunnalla on varaa antaa Vattajanniemen kaltainen luontokokonaisuus puolustusvoimien tuhottavaksi.

Lahdenkroopin alue on ainutlaatuinen luontoelämys, jonne emme ole varsinaisesti kaivanneet mitään kaupallisia palveluja. Alue voisi toimia kansallispuistojen tavoin alueella olevaa yksityistä omaisuutta kunnioittaen.

Puolustusvoimien läsnäoloon ja siitä johtuviin mm. virkistys- ja kalastuskäytön rajoitteisiin on alueella sopeuduttu nykyisessä laajuudessaan. Alueen asukkaiden ja Vattajan luontoarvojen näkökulmasta puolustusvoimien toiminnan laajentaminen ei ole mahdollista, ei ajallisesti eikä aluetta laajentamalla. Nykyiselläkin käytöllä puolustusvoimien tulee tehostaa tiedottamista huomattavasti nykyisestä. Samoin puolustusvoimien tulee huolehtia alueen siisteydestä ja luontoarvojen säilymisestä aivan eri otteella kuin tähän saakka. Vattajanniemi ei saa enää olla ammusvarasto! Käytettyjen ammusten varastointipaikka! Kuinka tämän tutkimuksen tuloksista tiedotetaan?

Vapaamuotoinen palaute

Vattaja on paljon upeampi kuin Yyteri, Nallikari tai hiekkasärkät yhteensä. Tilaa on riittävästi armeijalle, auringon palvojille ja viherpiiperöille. ps. Ohtakarissa tulee siksi käytyä useammin, kun sinne pääsee ympäri vuoden ilman maastoautoa!

Metsähallituksellakin pitäisi olla joku kohtuus, ettei yhtä kuntaa suojeltaisi täysin. Lohtajan osalta pitäisi riittää kun suojeltaisiin tärkein eli Vattaja!!!

Monille lohtajalaisille Vattajanniemi on paras osa kotimaata. Jos alue "vallataan" tai pilataan puolustusvoimien toimesta, en tiedä enää mitä puolustettavaa on. Puolustusvoimien tehtävä on puolustaa jokaista suomalaista.

Kysymykset eivät sovi kalastajille/veneellä alueella vieraileville ja huonosti sopivat sienestäjille, marjastajille tai muuten jokamiehen oikeutta hyödyntäville "keräilijöille" ns. normaali-ihmisille. "Vaeltajia" ja "yöpyjiä" ja "bongareita" ja "surfaajia" on aika vähän tavallisissa kansalaisissa, vaikka niitä esim. Sigma-konsulteissa on liikaakin.

Vattajanniemen alue & hiekkarannat ovat sellaisenaan hyvä. Puolustusvoimien raskas kalusto ja ammunnat ovat jo nyt saastuttaneet aluetta merkittävästi. Miksi edes Metsähallitus ei ota siihen kantaa? Pohjoismaiden laajin yhtenäinen hiekka-alue raikataan täysin sen sijaan, että aluetta käytettäisiin rentoutumispaikkana. Suomesta löytyy vain yksi tällainen paikka. "Mihin sitä käytetään", kysyisi ulkopaikkakuntalainen suurta hylsymäärää ihmetellen dyneillä. Tietenkin puolustusvoimien harjoituskäyttöön! ja 20 km hienoa hiekkarantaa hymyilee. Ja alueen asukkaat.

Kuka on rannat ja dyynit roskannut. Mereen romua, ammusjätettä 2 viikon leirillä 3 rekka-kuormaa. Entinen puolustusministeri nykyinen ympäristöministeri. Se osoittaa, kuinka heikosti Suomen valtio hoitaa ympäristöpolitiikkansa. Tämä heijastuu myös siihen, miten esimerkiksi Metsähallitus hyväksyy armeijan tuhoavat toimet alueella.

Pohjois-Euroopan ainutlaatuisin ja kaunein hiekkaranta puolustusvoimien temmellyskenttänä, "käsittämätöntä saastuttamista", vielä 2000-luvulla. Toivottavasti tulevat sukupolvet ovat viisaampia ja ymmärtävät luonnon ainutlaatuisuuden, jota tämä sukupolvi ei tajua, mutta toivottavasti ymmärretään ennen kuin on liian myöhäistä. Siihen ei pitkospuukotkotukset ja piitsvolleykentät auta!

Valtio on lunastanut alueen puolustusvoimien harjoituskäyttöä varten jo 1950-luvun alussa. Eikö asia ole jo aika-päiviä sitten ollut loppuunkäsitelty?

Paikkakuntalaisena Ohtakarinn säilyminen sekä omistus-, virkistyskäyttö- että kalastus- oikeuksiltaan samanlaisena kuin ennenkin on ehdottoman tärkeää. Muun Vattajan alueen osalta järjen käyttö sallittu. Itse lähinnä pyöräilen, uin, hiihdän ja liikun muutenkin alueella (esim. auringonlaskukävely). Tietenkin käyn myös mökilläni Ohtakarissa.

Vapaa-ajan asuntoja "kämpä Vattajalle", jotka olisivat vuokrakäytössä "ei leiriaikaan" ja puolustusvoimien käytössä leirityksen aikana.

Merkityt luontoreitit kaikkien käyttöön.

Pitkospuuta maastoon kulkemista helpottamaan

Juokseva vesi ja viemärointi

Vähintään kolmen tähden leirintäalue

Asuntovaunualuetta kehitettävä -> sähkötolpat + vesi

Kesällä kun uimarannoilla on paljon väkeä olisi varmaan hyvä olla parikin wc:tä esim. tien vieressä olevalla parkkipaikalla. (kuva: pengertien parkkipaikka)

Tasokas karavaanialue, pysäköintialueita lisää, paljon uimakoppeja!

Uimarannoille pukukopit ja wc:t ja roskikset

Me Karhin kyläläiset emme halua Hakunnista mitään yleistä massaturismiuimarantaa.

Mauuimala

Vierasvenesatama aallon murtajineen Pitkänpauhan länsipuolelle.

Uimarannan läheisyyteen pitää saada lupa wc:n rakentamiseen. Yksi vessa kioskin lähellä on liian vähän. Pucee on halpa ja hyvä vaihtoehto! Metsää on, mihin on hyvä rakentaa, eikä haittaa uimarantaa.

Jonnekin Tarkastajanpakkaan tai Fatinhiedanpakkaan sodanajan mukainen asuttava korsu. Esim. partiolaiset voisivat käydä yöpymässä siinä.

Pitkänpauhan alueelle matkailuvaunualue ja tarvittavat muut palvelut.

Vapaamuotoinen palaute

Purjelautailusatama vesihiihdolle eikä tuhlata tätä rahamäärää kaikkiin projekteihin ja tutkimuksiin, saataisiin sillä jotain näkyvää. Myös merivesi-maauimala, tai merihotelli, tulisi työpaikkoja, koko ajan armeijan historian aikana on luvattu työpaikkoja, missä ne ovat? Lohtajalaiset olisivat tyytyväisiä armeijaan, jos oikealle puolelle tietä saataisiin jotain toimintaa.

Vonganpakan pohjoisosaan ennen Lahdenkrooppia sopisi hyvin n. 1 km:n mittainen alue "koira-puistoksi" rantaviivalle.

Toivottavasti pysyy luonnonmukaisena, ettei kaupallistuisi turistikyläksi, ainutlaatuisen rauhallinen paikka.

Hiekkalelujen lainauspalvelu panttia vastaan

Hyvä, että ainakin osa ranta-alueista pysyy suurelta yleisöltä pimennossa, jotta rauhallisuus ja luonnonmukaisuus säilyy. Mitään palveluja ei tarvita.

Parkkipaikat olisivat siinä mielessä tarpeen, että nyt lapset juoksee tielle autosta.

Hakuntin tiet huonossa kunnossa. Vähän parkkitilaa.

Hakunnin alueelle tie huono. Huono kulkea uimapaikalle.

Ohtakariin johtava tie on VÄLITTÖMÄSTI levennettävä tai/ja rakennettava asfaltoitu kevyenliikenteen väylä ennenkuin tapahtuu vakavia onnettomuuksia

Asfalttite perille asti + pyörätie

Metsästysoikeus pitäisi palauttaa lohtajalaisille armeijan omistamalle alueelle, se olisi todella suotavaa!!

Lohtajalaisille alunperinkin kuulunut metsästysoikeus alueella takaisin. Ainakin vesilinnustus ja pienpetopyynti (minkki, kettu, supikoira). Vähäiselle metsäkanalintukannalle voisi rauhoitusalueeksi.

Todella hieno paikka, jota tulisi voida käyttää vapaasti ilman erillismaksuja.

Jos Vattaja joskus poistuu pv-käytöstä, niin toivottavasti se ei tarkoita sitä, että rannat kaavoitetaan loma-asuntoja täyteen. Yhtä huono vaihtoehto mielestäni olisi täyssuojelu, joka rajoittaisi esim. autoilua jo olemassa olevilla teillä. Leijasurffaukseen Vattaja/Lahdenkrooppi ovat ihanteellisia ja toivottavasti meillä olisi myös tulevaisuudessa mahdollisuus harrastaa tällä alueella.

Uimarannoille uimakopit, suihkut, kunnolliset WC:t ja tulentekopaikat ja grillit

Ohtakariin tai sen läheisyyteen sähköpaikkoja asuntoautoille ym. Huomioitava että huoltorakennus sijaitsee Ohtakarissa, joten esim. uimarannan parkkipaikka ei sovellu tähän.

Asuntovaunut levittäytyvät pitkin rantoja! Jäljelle jää vain roskat! Missään muualla ei suvaita leiryty mistä jopa koko kesäksi ilman maksua ja kuntalaiset maksavat roskien siivouksen. Tarvitaan selkärankaa pystyttää kieltotaulut ja valvontaa!

Nykyään asun Lohtajalla (vajaan vuoden), käydessäni en. Tällä hetkellä ei ole mitään käsitystä, milloin ja missä alueella ylipäätään saa käydä, koska tietoa ei oikein saa mistään. Esim. patikointi alueella kiinnostaisi, kun edes saisi jostain tietää, mistä voisi lähteä.

Antaa luonnon hoitaa ennallistamisen. Rahat pystyy kohdentamaan paremmin.

Kun puolustusvoimat lunasti Vattajanniemen alueen, se teki rannan läheisyydessä olevasta Lahdenkroopin järvestä jätealtaansa. Sinne laskettiin surutta kaikki mahdollinen saasta ulosteista lähtien. Tänä päivänä on vaikea uskoa, että joskus järven vesi on ollut kristallinkirasta ja juomakelpoista. Dyynit kyllä korjaantuvat itsestään, mikäli armeija maltaa jättää ne rauhaan. Lahdenkroopin järvi kaipaa sen sijaan paljon kipeämmin apua.

Vaikka puolustusvoimat räjäyttäisi Vattajanniemen alueella atomipommin, löytyisi varmasti sillekin jokin puoltava luonnonsuojelullinen näkökulma.

Vattajanniemen alueen suojelemiseen olisi pitänyt havahtua jo vuosikymmeniä sitten. Puolustusvoimat on elänyt alueella kuin sika pellossa yli 50 vuotta ja tulevat sukupolvet eivät voi muuta kuin kauhistella jälkeä.

Aluetta tulee kehittää ennen kaikkea Puolustusvoimien tarpeita varten, näin turvataan uusien työpaikkojen synty ja alue säilyy parhaiten luonnontilaisena.

Vattajia on vain yksi. Pitääkö sitä tulla justihin ampuhun!

Olen pääosin tyytyväinen myös puolustusvoimien toimintaan. Olen syntynyt 1950 ja leiri aloitti toimintansa n. 1952, joten olen tottunut asiaan. Ei minua häiritse.

Vattajanniemi kansallispuistoksi!

Vapaamuotoinen palaute

Puolustusvoimien toiminnan on huomioitava paremmin alueen Natura-suojelu. Harjoitustoimintaa ei saa lisätä!

Vattajan hiekkarannat ovat ainutlaatuinen luontokohde, josta tulisi tehdä täysin suojeltu alue mieluummin kuin puolustusvoimille harjoitusalueeksi. Ihmisten tulisi kunnioittaa luontoa ja elää sen ehdoilla eikä päinvastoin.

Tuulivoimaa mahdollisimman paljon.

Kesäkuukaudet (kesä-elokuu) saisivat olla vapaita ammunnoista + syksyn marjastusaika syyskuussa

Puolustusvoimien toiminta saatettava alkuperäiseen laajuuteensa (n. 14 vrk/v. pakkolunastus 1952-56). Kehitettävä luontoa huomioiden alueen ympärivuotista virkistyskäyttöä. Alueelle jätetyt siviilien käyttöoikeudet turvattava.

En ymmärrä miksi puolustusvoimien tulee toimia Suomen parhaimmalla hiekkaranta-alueella. Kalajoen hiekkarannat huomattavasti huonommat kuin täällä. Eli puolustusvoimat alueelta pois!

Tossahan niitä jo tuli. Luontoarvoiltaan koko Euroopan mittakaavassa ainutlaatuinen alue, joka jää puolustusvoimien raiskattavaksi. Pakkotoimet ällistyttäviä nykyaikana. Puolustusvoimien lisäkayttöaikaet kunnan asukkaita ja luontoa halventavia. Anyway, jos koko niemi olisi käytössä, siitä hyötyisi kunta ja luonto. Osa voitaisiin antaa yritysten käyttöön. Loput esim. kansallispuistoksi.

Eniten ihmetyttävät armeijan lisääntyneet leiripäivät. Ammuntojen haittavaikutukset alueella ja lähiympäristössä. Kevästen lintujen pesinnät? Lohtajan tulevaisuus makaa Vattajan hiekkassa. Armeija leikkii hiekkalaatikolla, eikä kukaan halua muuttaa kuntaan, koska siellä JYTISEE! Kun armeija lähtee, tänne muuttaa koko Suomi, ainakin Suomen parhaimman kansallispuiston ainutlaatuisuutta katsomaan, joka ikinen kevät, kesä, syksy ja talvi. Eikä kukaan enää kysy: Missä se Lohtaja on? Vattaja on alueena niin ainutlaatuinen ja sotateollisuus niin kehittynyt, että miksi ihmeessä käyttää aluetta väärin ja ampuu vielä siiat kuoliaaksi. Tekniikka on niin kehittynyttä, että armeija voisi siirtyä simulaatioharjoitteluun, kiitos. Armeijan toiminta Vattajalla on "vanhanaikaista". Vattajaa on alueena tutkittu liian vähän. LUONTOARVO SUURI, UHANALAISUUS! TERVETULOJA LOHTAJALLE KANSALLISPUISTO.

Puolustusvoimain ammunnat merelle tulisi lopettaa tai vähentää. Kalastajille vapaa liikkuminen merellä, yöammunnat lopettaa. Puolustusvoimain tulee puhdistaa alue rautaromusta itse.

Puolustusvoimat pois Vattajalta niin poistuu: sotkeminen, älyttömät meluhaitat, puolustusvoimien kulkeminen yksityisten omistamilla mailla.

Armeija pois, kiitos!

Puolustusvoimat pois Vattajalta, tuhoaa luontoa ja estää ihmisten vapaan liikkumisen ammutaharjoituksillaan.

Ei pakolla, yhteistoiminnalla, vapaaehtoisuudella, avoimuudella

Armeijan toiminta alueella on heikentänyt Vattajanniemen luontoa. Dyynihiekassa on runsaasti ammusjätettä (erityisesti hylsyjä), joiden raskasmetallikuormitusta ei varmaankaan ole puolueettomasti tutkittu? Armeijan roolia alueella tulisi supistaa merkittävästi tai, vielä parempi, lopettaa kokonaan.

Vattajanniemen alueen voisi hyvin yhdistää Merenkurkun alueen suojeluhankkeeseen, mistä hyötyisi niin alueen luonto, Lohtajan kunnan matkailusektori ja tavalliset kyläläisetkin.

Lohtajan kunnan tulisi ottaa alueen suojelussa näkyvämpi rooli. Alueelle voisi perustaa tasokkaan luontoretkeilyreitistön, sillä Vattajanniemen dyynihiekka-alue on Euroopassa ainutlaatuinen. Alue on kansainvälisestikin hyvin merkittävä (Euroopan ulkopuolella). Tämän vuoksi Vattajanniemen käyttö "puolustusvoimien temmellyskenttänä" on aivan käsittämätöntä.

Armeija pois Vattajan alueelta marja- ja sienestysaikana.

Mökit tulee säilyttää Lahdenkroopin alueella. Armeija saa olla edelleen, mutta ei saa lisätä ampumapäiviä. Liikkuminen vapaata, aina kun ei ole leirejä.

Suomenkielinen kyselylomake

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

METSÄHALLITUS

Vattajanniemi

Virkistyskäyttötutkimus 2006

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Vattajanniemen Natura 2000-alueen kehittämisessä. Lomakkeeseen vastataan **nimettömänä** ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Vastaajan tulee olla **15 vuotta täyttänyt** tai sitä vanhempi henkilö. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Vattajanniemellä (ks. oheinen kartta, s. 2).
4. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai sille osoitettuun paikkaan.
5. Lisätietoja antaa Cecilia Halsti, 041-549 6579 (heli-cecilia.halsti@helsinki.fi).

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Vattajanniemen alueelle (ks. kartta)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä

a. Vattajanniemellä?

(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

noin _____ vrk tai _____ tuntia

b. yhteensä Vattajanniemellä tai sen lähistöllä, esim. Ohtakarissa?

noin _____ vrk tai _____ tuntia

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä (muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. Vattajanniemellä, niin montako yötä vietit tai vietät

1	autiotuvassa _____ yötä	9	asuntoautossa tai -vaunussa _____ yötä
8	omassa mökissä _____ yötä	10	omassa majoitteessa (laavu, telta tms) _____ yötä
99	muualla, missä? _____ yötä		

b. Vattajanniemen lähistöllä, esim. Ohtakarissa, niin montako yötä vietit tai vietät

6	vuokra-mökissä _____ yötä	10	omassa majoitteessa (laavu, telta tms) _____ yötä
8	omassa mökissä _____ yötä	11	veneessä _____ yötä
9	asunto-autossa tai -vaunussa _____ yötä	99	muualla, missä _____ yötä

4. Missä päin Vattajanniemeä vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- 1 Kunnan uimaranta alueen pohjoiskärjessä
 2 Lahdenkroopin ranta
 3 Hakunninranta etelässä
 99 Muualla, missä?
 _____

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi Vattajaniemelle?

(merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

- 1 henkilöauto
 2 henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto
 3 linja-auto
 5 juna
 7 moottoripyörä
 8 polkupyörä
 9 pienvene
 11 kanootti, kajakki tai soutuvene
 16 jalan
 17 hiihtäen
 99 muu, mikä? _____

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeksi?

Merkitse numero -> _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Vattajaniemellä?

- 1 olen yksin → siirry kysymykseen 8.
 2 seurueen koko yhteensä _____ henkilöä
 (vastaaja mukaan luettuna) joista
 3 alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä
 4 alle 15-vuotiaiden
 syntymävuodet (jos kaikki lähes
 saman ikäisiä, ilmoita yleisin
 syntymävuosi) _____
 5 liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Vattajaniemellä?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- 1 oman perheen jäsenistä
 2 muista sukulaisista
 3 ystävistä
 4 työtovereista
 5 koululuokasta
 6 päiväkotiryhmästä
 7 opiskeluryhmästä
 8 eläkeläisryhmästä
 9 ohjelmalveluyrityksen asiakkaista
 10 kerhosta, yhdistyksestä tms.
 99 jostakin muusta, mistä? _____

8. Mikä Sinulle oli tai on tärkeää tällä käynnilläsi Vattajaniemellä?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
1 luonnon kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2 maisemat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3 mahdollisuus olla itsekseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4 henkinen hyvinvointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5 poissa melusta ja saasteista	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6 rentoutuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7 tutustuminen uusiin ihmisiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8 yhdessäolo oman seurueen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9 aikaisemmat muistot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10 alueeseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11 luonnosta oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12 omien taitojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13 kuntoilu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14 jännityksen kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15 alueen kulttuuriperintöön tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vattajanniemen Natura 2000 -alue

LIITE 4. 3(6)

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Vattajanniemellä tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

1 ☐ kävely	11 ☐ sienestys	21 ☐ murtomaahiihto
2 ☐ sauvakävely	12 ☐ kasviharrastus	28 ☐ mäenlasku kelkalla tai pulkalla
3 ☐ lenkkeily	13 ☐ opetukseen liittyvä käynti	35 ☐ maastoratsastus
4 ☐ retkeily	14 ☐ käynti luontokeskuksessa	60 ☐ uinti
5 ☐ luonnon tarkkailu	15 ☐ luontovalokuvaus	62 ☐ auringonotto
6 ☐ eväsretkeily	16 ☐ partioetki	63 ☐ veneily
7 ☐ pyöräily	17 ☐ leirikoulu	73 ☐ surffaus
8 ☐ kalastus	18 ☐ koiran kanssa ulkoilu	83 ☐ luontopolkuun tutustuminen
9 ☐ lintuharrastus	19 ☐ suunnistus	84 ☐ maastopyöräily
10 ☐ marjastus	20 ☐ telttailu tai muu leiriytyminen maastossa	999 ☐ muu, mikä? _____

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi?

numero → [_____]

10a. Mitä mieltä olet käyttämiesi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta ja määrästä

tämänkertaisella käynnilläsi Vattajanniemellä? Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi ällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen **laatu**. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, jätä laadun arviointikohta tyhjäksi ja rastita vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua". Palvelun tai rakenteen **määrän** voit arvioida aina.

Laadun arviointi asteikolla 5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = kesinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono

Määrän arviointi asteikolla 3 = liian suuri, 2 = sopiva, 1 = liian pieni, eos = en osaa sanoa

	käyttämäni palvelun, rakenteen tai ympäristön laatu					en ole käyttänyt	palveluiden tai rakenteiden nykyinen määrä					eos	
	erittäin hyvä	5	4	3	2		1	erittäin huono	liian suuri	3	2		1
1 pysäköintipaikat		○	○	○	○	○			○	○	○		○
2 lähialueen tiestö		○	○	○	○	○			○	○	○		○
3 reittien opastetaulut		○	○	○	○	○			○	○	○		○
4 polku- ja/tai latureitistö		○	○	○	○	○			○	○	○		○
5 polku- ja/tai latuviitoitukset		○	○	○	○	○			○	○	○		○
6 tulentekopaikat ja laavut		○	○	○	○	○			○	○	○		○
7 polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla		○	○	○	○	○			○	○	○		○
8 yleisökäymälät alueella		○	○	○	○	○			○	○	○		○
9 jätehuollon toteutus ja ohjeistus alueella		○	○	○	○	○			○	○	○		○
10 erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)		○	○	○	○	○			○	○	○		○
23 laiturit		○	○	○	○	○			○	○	○		○
32 havaintotornit		○	○	○	○	○			○	○	○		○
33 uimarantojen varustus (esim. peseytymistilat, pelikentät)		○	○	○	○	○			○	○	○		○
34 uimarantojen siisteys		○	○	○	○	○							
35 ennakkoinformaatio (esim. puolustusvoimien harjoitusajat)		○	○	○	○	○			○	○	○		○
50 yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)		○	○	○	○	○			○	○	○		○
51 reittien ja rakenteiden turvallisuus		○	○	○	○	○							
52 yleinen turvallisuus		○	○	○	○	○							
53 yleinen siisteys		○	○	○	○	○							
54 maiseman vaihtelevuus		○	○	○	○	○							
99 jokin muu, mikä? _____		○	○	○	○	○			○	○	○		○

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan Vattajanniemen palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

5 4 3 2 1

erittäin tyytyväinen ○ ○ ○ ○ ○ erittäin tyytymätön

11. Täytyivätkö tähän käyntiisi Vattajanniemellä liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = kesinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

erittäin
hyvin 5 4 3 2 1 erittäin
huonosti

1 luonnonympäristö	○	○	○	○	○
2 harrastusmahdollisuudet	○	○	○	○	○
3 reitit ja rakenteet	○	○	○	○	○

12a. Kuinka usein olet käynyt Vattajanniemellä ennen tätä käyntiä?

(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

- 1 tämä on ensimmäinen kerta → siirry kysymykseen 12b
- 2 viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa
- 3 milloin ensimmäisen kerran? v. _____
- 4 milloin viimeksi? v. _____

12b. Kuinka usein olet käynyt viimeisen 12 kk:n aikana virkistäytymässä kansallispuistossa, retkeilyalueella tms. luontomatkoilla?

- 1 päiväretkellä noin _____ kertaa
- 2 vähintään yhden maastoyöpymisen (esim. teltassa tai autiotuvassa) sisältävällä retkellä _____ kertaa

12c. Millaisia retkiä olet tehnyt viimeisen 5 vuoden aikana? (merkitse kaikki joita olet tehnyt)

- 1 omatoimisia retkiä merkittyjen reittien ulkopuolella
- 2 pitkiä (yli 10 km) omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä
- 3 lyhyitä (alle 10 km) omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä tai tutussa maastossa
- 4 osallistunut opastetulle retkelle
- 9 muu, mikä? _____

13. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Vattajanniemellä?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = kesinkertaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

ei
lainkaan 5 4 3 2 1 erittäin
paljon

1 maaston kuluneisuus	○	○	○	○	○
2 maaston roskaantuneisuus	○	○	○	○	○
3 luonnonympäristön käsittely	○	○	○	○	○
4 liiallinen kävijämäärä	○	○	○	○	○
5 muiden kävijöiden käyttäytyminen	○	○	○	○	○
10 liikkumisrajoitukset	○	○	○	○	○
99 jokin muu, mikä? _____	○	○	○	○	○

TAUSTATIEDOT**14. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?**

[_____] _____

15. Sukupuoli?1 mies 2 nainen**16. Syntymävuosi?**

[_____]

17. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

- 1 ammattikoulu
- 2 opistotasoinen tutkinto
- 3 alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- 4 ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- 5 ei ammatillista tutkintoa

18. Perhetyyppi?

- 1 Yhden hengen asutokunta
- 2 Avo-/aviopari, ei lapsia
- 3 Avo-/aviopari ja lapsia
- 4 Äiti tai isä ja lapsia
- 5 muu, mikä? _____

MIELIPIIDE ALUEEN KEHITTÄMISESTÄ

19. Kuinka tärkeänä pidät seuraavien palveluiden lisäämistä alueella? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)
(5 = erittäin tärkeä, 4 = melko tärkeä, 3 = ei tärkeä eikä tarpeeton, 2 = melko tarpeeton, 1 = täysin tarpeeton)

	erittäin tärkeä	5	4	3	2	1	täysin tarpeeton
1 opastetut reitit luonnossa			☐	☐	☐	☐	☐
2 kioski tai kahvila			☐	☐	☐	☐	☐
3 uimarantojen urheilupaikat			☐	☐	☐	☐	☐
4 nuotiopaikat			☐	☐	☐	☐	☐
99 jokin muu, mikä?			☐	☐	☐	☐	☐

20. Kuinka tärkeänä pidät mahdollisuutta vaikuttaa alueen hoidon ja käytön suunnitteluun?

5 erittäin tärkeä
 4 melko tärkeä
 3 ei tärkeä eikä merkityksetön
 2 vähän merkitystä
 1 ei merkitystä

21. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tapoja vaikuttaa alueen hoidon ja käytön suunnitteluun? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)
(5 = erittäin tärkeä, 4 = melko tärkeä, 3 = ei tärkeä eikä tarpeeton, 2 = melko tarpeeton, 1 = täysin tarpeeton)

	erittäin tärkeä	5	4	3	2	1	täysin tarpeeton
1 kyselyyn vastaaminen			☐	☐	☐	☐	☐
2 yleisötilaisuuteen osallistuminen			☐	☐	☐	☐	☐
3 palautteen antaminen suoraan Metsähallitukselle			☐	☐	☐	☐	☐
99 muu, mikä?			☐	☐	☐	☐	☐

22. Mikä on mielestäsi Vattajanniemen alueen merkitys? Merkitse numeroin 1-3 tärkeysjärjestyksessä alueen kolme tärkeintä tehtävää.

_____ luonnon monimuotoisuuden suojele
 _____ puolustusvoimien harjoitusalueena toimiminen
 _____ kulttuuriympäristön suojele
 _____ virkistyskäyttö
 _____ kalastus
 _____ opetuskäyttö ja tutkimus
 _____ muu, mikä?

23. Kuinka tärkeänä pidät luonnonhoitotoimia Vattajanniemellä? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)
(5 = erittäin tärkeä, 4 = melko tärkeä, 3 = ei tärkeä eikä tarpeeton, 2 = melko tarpeeton, 1 = täysin tarpeeton)

	erittäin tärkeä	5	4	3	2	1	täysin tarpeeton
1 Kosteikkojen (suot ja järvet) ennallistaminen			☐	☐	☐	☐	☐
2 Rantaniittyjen, hakamaiden raivaukset ja laidunnus			☐	☐	☐	☐	☐
3 Metsien ennallistaminen lahopuustoa lisäämällä			☐	☐	☐	☐	☐
4 Metsittyvien hietikoiden avoimuuden lisääminen			☐	☐	☐	☐	☐
5 Kuluneiden ja kaivettujen dyynien pinnanmuotojen ja kasvillisuuden palauttaminen			☐	☐	☐	☐	☐
6 Eri toimintojen vakiointi kulku-urilla, opasteilla ym.			☐	☐	☐	☐	☐
99 jokin muu, mikä?			☐	☐	☐	☐	☐

24. Mitkä ovat mielestäsi merkittäviä luontokohteita, jotka tulisi huomioida suojelussa ja/tai ennallistamisessa?

_____

_____

_____

_____

25. Kuinka tärkeänä pidät tiedon kulun ohjaamista ja tiedon levitystä Vattajanniemellä? (5 = erittäin tärkeä, 4 = melko tärkeä, 3 = ei tärkeä eikä tarpeeton, 2 = melko tarpeeton, 1 = täysin tarpeeton)

	erittäin tärkeä	5	4	3	2	1	täysin tarpeeton
1 Infotaulut			☐	☐	☐	☐	☐
2 Luontopolut			☐	☐	☐	☐	☐
3 Liikkumisrajoitusalueet			☐	☐	☐	☐	☐
4 Esitteet ja aluekartat			☐	☐	☐	☐	☐
5 Luontofilmit			☐	☐	☐	☐	☐
6 Yleisötilaisuudet			☐	☐	☐	☐	☐
7 www-sivut			☐	☐	☐	☐	☐
99 jokin muu, mikä?			☐	☐	☐	☐	☐

26. Mitä mieltä olet seuraavista Vattajanniemen aluetta koskevista väittämistä?									
(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon) (5 = täysin samaa mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä, eos = en osaa sanoa)									
		täysin samaa mieltä	5	4	3	2	1	täysin eri mieltä	eos
1	Alueen tulee toimia lähikuntien asukkaiden virkistäytymisen ympäristönä		☐	☐	☐	☐	☐		☐
2	Luonnonsuojelua voi laajentaa, vaikka se aiheuttaisi haittaa muille käyttömuodoille		☐	☐	☐	☐	☐		☐
3	Puolustusvoimien toiminta alueella on tärkeää ja hyväksyttävää, kunhan se tapahtuu alueen luontoarvoihin sopeutuen		☐	☐	☐	☐	☐		☐
4	Alue soveltuu huonosti loma-asumiseen		☐	☐	☐	☐	☐		☐
5	Kunnan tulisi hyödyntää ja kehittää enemmän alueen matkailullista vetovoimaa		☐	☐	☐	☐	☐		☐
6	Vattajan edustalle voi rakentaa tuulivoimaloita maisemallisista vaikutuksista huolimatta		☐	☐	☐	☐	☐		☐
7	Dyyniluonnon ennallistamistoimenpiteisiin käytetään liikaa resursseja		☐	☐	☐	☐	☐		☐
8	Alue tulee palauttaa mahdollisimman luonnontilaiseksi		☐	☐	☐	☐	☐		☐

27. Mitä mieltä olet seuraavien käyttömuotojen määrästä alueella? Tulisiko toimintaa mielestäsi laajentaa vai supistaa? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)									
(5 = toimintaa tulisi laajentaa merkittävästi, 4 = tulisi laajentaa jossain määrin, 3 = nykyinen laajuus on sopiva, 2 = tulisi supistaa jossain määrin, 1 = tulisi supistaa merkittävästi, eos = en osaa sanoa)									
		tulisi laajentaa merkittävästi	5	4	3	2	1	tulisi supistaa merkittävästi	eos
1	Puolustusvoimien harjoitustoiminta		☐	☐	☐	☐	☐		☐
2	Asukkaiden virkistyskäyttö		☐	☐	☐	☐	☐		☐
3	Luonnonsuojelu		☐	☐	☐	☐	☐		☐
4	Kalastus		☐	☐	☐	☐	☐		☐
5	Luonnon- ja lintujen tarkkailu		☐	☐	☐	☐	☐		☐
6	Matkailutoiminta		☐	☐	☐	☐	☐		☐
99	Muu toiminta, mikä? _____		☐	☐	☐	☐	☐		☐

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän:

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 171 Leppänen, T., Osmonen, O., Kyykkä, T., Sulkava, P., Rajasärkkä, A., Karhu, H. & Honkola, J. 2007: Inarijärven linnut. 69 s.
- No 172 Salminen, J. 2007: Paahdeympäristöjen hyönteisseuranta. 181 s. (verkkojulkaisu)
- No 173 Kunttu P. & Halme P. 2007: Keski-Suomen valtion maiden käävät. 97 s.
- No 174 Heikkilä, P., Hokkanen, M., Kotiaho, J. & Päivinen, J. 2008: Lahopuun määrän kehitys ennallistamisen jälkeen Koloveden ja Liesjärven kansallispuistoissa vuosina 2006–2156. 33 s. (verkkojulkaisu)
- No 175 Hovi, M., Kytö, H. & Rautio, S.-K. (eds) 2008: Fire and Forest – The International Forest Fire Symposium in Kajaani 13.–14.11.2007. 70 s.
- No 176 Wallenius, T. 2008: Menneet metsäpalot Kalevalan kankailla. 46 s.
- No 177 Sarvanne, H., Tanskanen, A. & Yrjölä, R. 2008: Linnansaaren kansallispuiston linnustoselvitys vuonna 2005. 47 s. (verkkojulkaisu)

Sarja B

- No 87 Heikkilä, A. 2008: Patvinsuon kansallispuiston kävijätutkimus 2007. 59 s. (verkkojulkaisu)
- No 88 Keskitalo, M. 2008: Ruunaan luontotalon kävijätutkimus 2006. 52 s. (verkkojulkaisu)
- No 89 Metsähallitus 2008: Suojelalueiden hoidon ja käytön periaatteet. 78 s. (verkkojulkaisu)
- No 90 Metsähallitus 2008: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2007. 54 s.
- No 91 Hankala, A. 2008: Hämeenkaan alueen kävijätutkimus 2006–2007. 62 s. (verkkojulkaisu)
- No 92 Hankala, A. & Tunturi, K. 2008: Hämeenkaan alueen yritystutkimus 2006. 61 s. (verkkojulkaisu)
- No 93 Mikkola, M. & Kuosmanen, R. 2008: Pyhä-Häkin kansallispuiston kävijätutkimus 2007. 46 s. (verkkojulkaisu)
- No 94 Tunturi, K. 2008: Helvetinjärven kansallispuiston kävijätutkimus 2006. 60 s. (verkkojulkaisu)
- No 95 Tunturi, K. 2008: Seitsemisen kansallispuiston kävijätutkimus 2006–2007. 69 s. (verkkojulkaisu)
- No 96 Tunturi, K. 2008: Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yritystutkimus 2006. 71 s. (verkkojulkaisu)
- No 97 Pääkkönen, J. R. 2008: Luontokeskus Petolan asiakastutkimus 2006. 40 s. (verkkojulkaisu)
- No 98 Räsänen, H. 2008: Raja-Karjalan alueen yritystutkimus 2007. 72 s. (verkkojulkaisu)

ISSN 1235-8983
ISBN 978-952-446-647-9 (pdf)

Julkaisu on luettavissa osoitteessa:

www.metsa.fi/julkaisut